

BORGER DELTAGELSE

Forlaget Supertanker

Reel indflydelse
eller varm luft?

Borgerdeltagelse

-reel indflydelse eller varm luft?

*Erfaringer fra 7 år med Kvarterløft Nørrebro
Park*

Kolofon:
Udgiver Kvarterløft Nørrebro Park
Forlaget Supertanker
ISBN 87-991682-1-9
Layout Rene Larsen / Thor Salling og Johan Fast Toolkit
Tryk Eksskolens trykkeri
Udgivet 2008

Indhold

Forord.....7

Syv år med Kvarterløft Nørrebro Park
Erfaringerne med borgerinddragelse, sekretariatets vinkel.....8

Professorens oplæg.....12

Klør Knægt
Kvarterløft som det føles på kroppen.....16

Den grønne plet - Angel air
billedreportage og tekster.....20

De 5 Workshops.....23
Styregruppe.....24
Projektgruppe.....33
Kunst.....38
Helhedsplan.....45
Lokaludvalg.....50
Det frivillige arbejde.....57

Processen – fri arena.....63

Kredits.....66

Kvarterløft Nørrebro Park blev afsluttet med udgangen af 2007. Som et led i forankringen blev der afholdt et Borgerforum den 10. november 2007 om borgerdeltagelse i bypolitik

Kvarterløft Nørrebro Park
den 14.12.2007

Forord

Sigtet med Borgerforum var at opsamle, udveksle og videreudvikle erfaringer fra borgerdeltagelse i Kvarterløft, Områdefornyelser, Lokaludvalg, Helhedsplaner og frivilligt arbejde.

Borger til borger

Primært blev borgere, der har været aktive i Kvarterløft Nørrebro Park og Nord Vest samt i Områdefornyelserne omkring Mimersgade-, Haraldsgade- og Øresundsvej kvarteret inviteret – men konferencen henvendte sig til alle borgere på Nørrebro og i andre københavnske bydele, med interesser sig for nærdemokrati og bypolitik. Ca. 75 borgerne tog imod invitationen og deltog i et koncentreret og vellykket arrangement.

Processen:

Brændstoffpåfyldning og kickstart

Dagen blev indledt med en række oplæg til de følgende workshops. Dels et oplæg om kvarterløft og dels et oplæg fra "professoren" Annika Agger om borgerdeltagelse. Derefter fulgte "Klør Knægt" (Steen Haugesen). Hans opgave var at fortælle om borgerdeltagelse som det føles i kroppen, og være den lille dreng i "Kejserens Nye klæder" – sige det alle tænker, men ingen kan lide at sige. Som afslutning på optankningen opførte teatergruppen Angel Air "Scener fra Nørrebro Parken", et lille stykke om tilblivelsen af den nye Nørrebro Park.

Workshops om forskellige demokratiformer

Konferencen var udveksling af erfaringer fra borgere til borgere. De var opdelt i seks forskellige workshops, der afspejler forskellige samarbejdsformer: Styregrupper, projektgrup-

per, kunst i byen, Helhedsplaner, Lokaludvalg og frivilligt arbejde. Disse workshopgrupper afspejler hver især en demokratiform med fortrin og problemer.

Hver Workshop-arena havde en vært som indledte processen.

Erfaringer og videreudvikling

Borgerne fortalte i de forskellige workshops om deres egne erfaringer. De skulle diskutere og formulere anbefalinger, et sæt tommelfingerregler eller andet til "det gode og demokratiske projekt". Grupperne skulle se på de positive og de negative sider ved de forskellige former for deltagelse i bypolitik.

De 6 workshopgrupper

1: Styregruppen

Her blev der udvekslet erfaringer mellem styregruppemedlemmer i Kvarterløft og afløseren for kvarterløft Områdefornyelser, som der p.t. er i Haraldsgade-, Mimersgade-, og Øresundsvej kvarteret.

2: Projektgrupper

Denne workshops formål var at udveksle erfaringer om, hvordan man laver et godt projektgruppeforløb med borgerdeltagelse.

3: Kunst i byen

Ideen med denne workshop er at sætte fokus på kunstens funktion i byen. Det skete ved en walkshop i kvarteret efterfulgt af en diskussion om betingelser og muligheder for kunst i byrummet

4: Helhedsplaner

En anden afløser for kvarterløft er Landsbyggefondens helhedsplaner for udsatte boligom-

råder. Boligafdelingen AKB Lundtoftegade, i hvis lokaler konferencen blev afholdt, har netop fået godkendt en helhedsplan. Workshoppen om helhedsplaner beskæftigede sig med, hvordan disse kan organiseres, så beboerne bedst muligt inddrages.

5: Lokaludvalg

Nørrebro får Lokaludvalg til august 2008. Workshoppen om lokaludvalg handlede om at forberede denne proces og få erfaringer fra de allerede eksisterende lokaludvalg i Valby, Østerbro, Vanløse osv.

6: Frivillige

En væsentlig form for borgerdeltagelse i byen er de mange frivillige organisationer. Hvorfor bliver folk frivillige? Hvordan kan der mobiliseres flere frivillige? Hvordan er forholdet til de kommunale indsatser? Var nogle af emnerne i denne workshop.

Master class

Efter to workshopsessioner fremlagde grupperne deres resultater, som blev kommenteret af "professoren" og "Klør knægt"

Demokratihåndbog

Vi vil gerne fastholde og dokumentere de opsamlede erfaringer. Derfor var der til hver workshopgruppe tilknyttet en referent og illustratør. Desuden blev processen tegnet og fotograferet. Det er dette materiale som er grundlaget for denne udgivelse. Konferencen blev afholdt 10. november og Kvarterløft Nørrebro Park lukkede med udgangen af 2007.

Syv år med Kvarterløft Nørrebro Park

Erfaringer fra sekretariatet

Viljen til borgerinddragelse

Et væsentligt element i nyere offentlige styreformer har været den stadige vilje til at inddrage borgerne i styringen af sig selv. I løbet af de sidste 25 år er denne vilje til at inddrage borgerne ført til etablering af brugerbestyrelser i skoler, børnehaver og andre institutioner, regler om høring, etablering af rådgivende borgergrupper, borgermøder, dialogmøder og sidst de nye lokaludvalg for de københavnske bydele.

Denne vilje til borgerinddragelse ligger også i de senere års forskellige former for områdebaseret byfornyelse: kvarterløft, områdefornyelser og "Byer for alle".

Kvarterløft – de basale fakta

Kvarterløft er en områdebaseret helhedsorienteret byfornyelsesindsats med borgerinddragelse som et væsentligt element. Det er en statslig /kommunal indsats. Projektperioden er 7 år. Der har været 5 kvarterløft i København.

Kvarterløft Nørrebro Park begyndte i 2001 og sluttede med udgangen af 2007. Der var afsat 185 mil. kr. til indsatsen. Hertil kom yderligere fundraising og medfinansiering. Der bor ca. 16.000 borgere i kvarteret.

Hvorfor borgerinddragelse?

Borgerinddragelsen i byfornyelsen er ikke et direkte krav fra borgerne, men et initiativ der kom fra politikere og embedsmænd. Motiverne er:

Legitimitet og konfliktløsning

Borgerinddragelsen giver demokratisk legitimitet og forebygger og løser konflikter.

Borgerinddragelsen kan ses som en lektie lært af saneringen på Vesterbro. Hvem husker ikke Peter Bellis sang?: "Bliv væk fra vores kvarter!" Saneringen af Indre Nørrebro i 1980'erne blev ligeledes opfattet som kommende ovenfra, uden at lytte til borgerne. Det endte med en langvarig konflikt kulminerede med "slaget om byggeren".

Viden og ressourcer

Borgerinddragelsen giver viden og information om problemer ønsket og behov som er nødvendige for planlægning og den skaber bedre løsninger.

Forankring og ejerskab

Borgerdeltagelse i projekter skaber øget ejerskab og dermed forankring.

Ved inddragelse styrkes ansvarlighed og sociale netværk. Borgerne kan ligefrem løse opgaver eller dele af opgaver det offentlige før tog sig af.

Demokratisering og mægtiggørelse

Endelig kan der i borgerinddragelsen ligge et ønske om at lægge beslutningerne ud til dem de berører og skabe empowerment – mægtiggørelse.

Borgerinddragelse er en styreform

Borgerinddragelse er således lige så meget en styreform som det er demokratisering. En styreform med forhandling på tværs af den offentlige og private sektor, på tværs af det professionelle og det frivillige på tværs af de forskellige forvaltninger.

I et netværksamfund, hvor beslutninger tages mange steder, bliver den områdebaserede

indsats med borgerdeltagelse måske ligefrem en styreform, der ikke kan undværes.

I et sådant samfund kan man ikke styre gennem traditionelle hierarkiske kanaler. Man må være i forbindelse og dialog med det lokale netværk, hvis man vil have effektivitet, dynamik og fornyelse.

Borgerdeltagelse er altså både en styreform, en måde at skabe empowerment på og en måde at fordele magt mere ligeligt i samfundet på.

Fra "oppe fra og ned" til "neden fra og op"

Det er ikke kun fysisk nedslidning og sociale problemer, der karakteriserer områder, hvor der iværksættes byfornyelsesprojekter. Områderne er ofte præget af et lavt borgerengagement, eksemplificeret ved, at der er vanskeligt at få folk til bestyrelser i børneinstitutioner og skoler, lokalråd, lav deltagelse i offentlige møder osv. Kvarterets "stemme" er svag eller ikke eksisterende.

Derfor er borgerinddragelse et vigtigt element i "Kvarterløft".

Der er tale om en inddragelse. Borgerne står ikke og banker på. Beslutningen om at iværksætte et kvarterløft kommer oppe fra. Det drejer sig om at vende en top-down beslutningen til en bottom-up proces med empowerment.

Mål og rammer

Der er naturligvis mål og rammer for et kvarterløft, økonomiske budgetter, lovgivning og politiske målsætninger. Spørgsmålet er, hvor meget plads og rum til de frivillige, til borgerinddragelse og direkte demokrati, der skal gives inden for en mål- og rammestyring?

Skal det lykkes at inddrage kvarterets borgere, skal mål og rammestyringskontrakten med kommunen være bredt formuleret, og skal mere opfattes, som retningsgivende, end som et mål, der partout skal nås.

Falder forvaltningen tilbage til detailstyring, hvor hvert enkelt projekt eller aktivitetsfor-slag skal godkendes i forvaltningen og detail-styres og effekt-evalueres, er der ikke store chancer for, at det lykkes, at opbygge netværk af initiativfyldte frivillige organisationer, som udvikler og driver projekter.

Det er vigtigt at gøre rammerne klare. Hvem kan bestemme hvad? Hvad er økonomien? Vær realistisk, åben og klar om magtforholdene.

Former for borgerinddragelse

Styregruppen

Borgerinddragelsen begynder med nedsæt-telsen af en styregruppe for kvarterløftet. Styregruppen er en slags stænderforsamling bestående af repræsentanter fra de forskel-lige boligformer, fra lokale institutioner og organisationer, fra idræts- og kulturlivet, fra erhvervslivet osv. Desuden er der observatø-rer fra forvaltningen. Men til forskel fra ene-vældens stænderforsamling har styregruppen magt. Den er med til at ansætte Kvarterløftets projektleder, og det kvarterløftsekretariat der nedsættes referer til styregruppen, som skal godkende sekretariatets arbejde.

Kvarterplanen

Næste skridt i kvarterløftet var formuleringen af en samlet plan. Der var afsat 9 måneder til denne opgave. Ca. 250 borgerne formulerede indsatsområder, visioner og konkrete projekt-forslag.

Fornyelsen af Nørrebro Parken var et af de vig-tigste projekter beboerne besluttede. Kvarteret fik et nyt navn: Nørrebro Park.

Projektgruppen

Den næste fase var etablering af projektgrup-per inden for byfornyelse, trafik, parken, kul-tur, sundhed, idræt og sociale forhold osv. Ca. 300 borgerne har været med i projektgrupper

gennem årene.

Borgermøder m.m.

I løbet af de syv år har der været mange bor-germøder, workshops, konferencer og semina-rer.

Der har været høringer, interviewundersøgel-ser om kendskabet til kvarterløft, spørgeske-maundersøgelser om ønsker til parken osv.

Begivenheder og arrangementer

Fælles arrangementer har ligeledes spillet en rolle for dannelse af netværk og styrkelse af lokale organisationer i kvarteret. Det gælder "Forum for Livskvalitet", men først og frem-mest De Kulturelle Markedsdage i Nørrebro-parken, som samler flere tusind lokale bor-gere samt lokale foreninger og organisationer hvert år.

Netværk og Partnerskaber

I den første fase i kvarterløftet inddrages borgernes ofte enkeltvis til projektgrupper. Senere foregår inddragelsen i højere grad som etablering af netværk. Netværk mellem enkeltpersoner, institutioner, foreninger og organisationer, der ellers ikke ville være bragt sammen. Det være sig fra kommune, private institutioner, erhvervsliv og frivillige organi-sationer. Kvarterløftet skaber disse netværk ved at komme med fælles visioner og strate-gier, tage initiativer, lægge lokaler til, komme med ressourcer i form af penge og arbejds-kraft osv.

Kvarterløftsekretariatet -mellem kommune og civilsamfund.

Det er vigtigt at Kvarterløftsekretariatet er troværdigt. Borgerne kan være skeptiske over for muligheden for at få reel indflydelse. Bor-gerinddragelsen skal ikke kun være proforma, men reel inddragelse af lokale kræfter. Et middel er at give sekretariatet en stor grad af selvstændighed, så det det ikke blot er endnu et kontor på rådhuset. Sekretariatet skal fy-sisk ligge ude i området.

Det har været vigtigt af projektlederen/sekre-tariatet refererer til styregruppen som består af borgere. Det er altså borgernes sekretariat.

Dette er med til at give borgerinddragelsen troværdighed.

Sekretariatet og forvaltningen

Sekretariatet skal hjælpe borgerne i forhold til forvaltningen, men har desuden en pæ-dagogisk opgave i forhold til forvaltningen. Forvaltningen er gearet til at arbejde for det kommunale repræsentative demokrati – Bor-gerrepræsentationen. Forvaltningen udarbej-der planer og strategier ud fra Borgerrepræ-sentationens retningslinier. Disse strategier og planer passer nogle gange ikke med de lokale borgernes projekter og planer. Forvaltningen kan derfor opleve kvarterløft som besværligt. Det helhedsorienterede i kvarterløft tilgangen, kontra de sektoropdelte forvaltninger kan også nogle gange give knaster. F.eks. i forhold til finansiering og samarbejde mellem profes-sionelle på lokalt niveau.

Mellem det repræsentative demokrati og det lokale demokrati

Ansatte i Kvarterløftet føler sig nogle gange i klemme mellem det lokale samfund (borgere, organisationer, erhvervsliv) på den ene side og forvaltningen på den anden.

Kan offentligt ansatte have loyalitet overfor lokale borgere? Skal deres loyalitet ikke ligge hos deres foresatte i forvaltningen og det repræsentative demokrati i form af Borger-repræsentationen? Ikke nødvendigvis mener vi. Skal det lykkes, at udvikle lokale borger-inddragende projekter, er det helt afgørende, at der opbygges lokal tillid og loyalitet. Hvis borgerne har den opfattelse at de ansatte har deres primære loyalitet uden for det lokale samarbejdet, er det vores vurdering, at ind-dragelsesprocessen vil gå i stå.

Den ideelle situation for udvikling af borger-inddragende projekter er den københavnske kvarterløftmodel, med et lokalt placeret se-kretariat, der refererer til en lokal sammen-sat styregruppe. Her mødes aktive borgere og sekretariat i et samarbejde byggende på tillid og gensidig respekt.

Erfaringsopsamling

Det er vigtigt at lave erfaringsopsamling både hvad angår de større mere overordnede linier og de mere eller mindre "lavpraktiske" for-hold. En sådan systematisk erfaringsopsam-ling vil kunne udvikle "best praksis" og "next praksis" lave "værktøjskasser" osv. Endvidere kunne man bruge denne viden til uddannelse. F.eks. til styregruppemedlemmer og andre aktive borgere i Områdefornyelsesprojekter og til medarbejdere, som arbejder med bor-gerinddragelsesprocesser. Der er brug for en professionalisering af borgerinddragelsen - eller bedre borgerdeltagelsen - som gør den mere attraktiv og dermed tiltrækker flere og bredere lag.

Torkil Lauesen

Er borgerdeltagelse reel indflydelse eller varm luft?

Hvor meget skal borgerne bestemme? Når jeg er ude og interviewe borgere, støder jeg tit ind i det synspunkt, at borgerne ikke synes, at de får lov til at bestemme nok. En kvinde jeg talte med udtrykte det således:

”Jeg skulle hilse og sige, at der er pokker til forskel på at høre borgerne, og så at tro på de er gode nok til også at træffe beslutninger!”

Hun udtrykte frustration over, at politikerne ikke rettede sig efter de meninger borgerne, - der vel og mærke dukkede op på møderne, havde. Men her støder vi ind i et af demokratiets kerneudfordringer!

I praksis er det sådan, at de aktive borgere, der vælger at engagere sig, gerne vil have indflydelse på processen. Ellers er processer med borgerdeltagelse jo bare ”skin demokrati” eller ”varm luft”, som Nørrebro Parks afslutningskonference stillede spørgsmålet. Men hvad nu hvis de der er aktive er meget urepræsentative for de grupper, der vil blive berørt af en beslutning. Har vi så ikke et problem?

Ikke nødvendigvis. Men vi har et problem hvis de aktive borgere varetager særinteresser, eller handler på måder, hvorpå folk der gerne vil deltage, føler sig uvelkomne eller marginaliserede!

I min egen forskning, angående borgeres oplevelser med at deltage i kvarterløftprocessen i de syv første kvarterløft, så jeg, at de aktive – som vi enten kan vælge at kalde ”Tordenskjolds soldater” eller mere positivt ”ildsjæle”, generelt er meget opmærksomme

på andre gruppers behov. Derudover ses der et skift i folks begrundelser for at deltage i starten af en proces, og et stykke tid efter. Udgangspunktet for manges deltagelse i starten er ofte, ønsker om at få forbedrede vilkår i deres egen ejendom eller umiddelbare nærmiljø. Senere kan man se af folks begrundelser for deres engagement ændrer sig i retning af mere bredt formulerede ønsker, om eksempelvis at forbedre lokalområdets renommé, og ønsker om at igangsætte projekter generelt i kvarteret.

Kan borgerinddragelse være udemokratisk?

Det spørgsmål hører jeg også nogle gange. Vi der sidder her, er jo ikke særligt repræsentative for de der bor i kvarteret”. Men om det er demokratisk eller ikke demokratisk kommer an på, hvordan man definerer demokrati, og hvad det er, man vil opnå med borgernes deltagelse. Lad os kort se lidt nærmere på, hvad ”demokrati” er for en størrelse!

Demokrati er mange ting

Vi ved da alle hvad demokrati er, sådan tænker vi ofte! Det er nemlig noget med valg, ytringsfrihed og retten til at forsamle sig, vil mange mene. Men i praksis viser det sig ofte, at der er mange forskellige måder, man kan anskue demokratiet på.

Fra det gamle Grækenland, der var demokratiets vugge, lærte vi at dialog før en beslutning, var et vigtigt aspekt i at træffe ”fornuftige” beslutninger. Dialog og deltagelse var grundlaget for det, der kaldes ”det direkte demokrati”. Heri indgår, at såfremt man lytter til hinandens synspunkter og argumenter, opnås

et mere kvalificeret beslutningsgrundlag og en større forståelse overfor forskellige interesser og de andre medborgeres synspunkt. Så deltagelsen i demokratiet var et mål i sig selv, da det uddannede folk i at være ”demokratiske medborgere”.

Men stop en halv – demokratiet bestod her, kun af dem der ejede ejendom. Det vil sige at kvinder, slaver og andre der var mindrebede, ikke var en del af demokratiet! Så det synes vi jo ikke er, hvad vi vil kalde demokratisk i dag! Op igennem historien ser vi så ansatser til demokratiske styreformer. Men da enhederne bliver så store igennem dannelsen af nationalstaterne i det 19. århundrede, kan man ikke længere stå på pladsen og ”tale sig frem” til en løsning. Derfor vælger man repræsentanter til at tale sin sag, og ”det repræsentative demokrati”, som vi kender det, tager sin form. Hvis vi ikke synes om politikernes beslutninger, har vi mulighed for at stemme på nogle andre ved næste valg. Hvert individ har en stemme, og på den måde anses det repræsentative demokrati af mange som det mest legitime og fair beslutningsorgan, vi har i vores samfund.

Men samtidig er der en øget erkendelse af, at det repræsentative demokrati ikke kan stå alene. Politikerne har ikke ressourcer til, at holde sig ajour med, hvad der rører sig lokalt. De har heller ikke lokalt kendskab eller ved, hvor det er ”skoen trykker” i forhold til forskellige problematikker. Så politikerne har brug for ”borgernes input” til at træffe solide beslutninger.

Så demokrati i dag handler om – på den ene side at træffe ”fair” og ”legitime” beslut-

Af Annika Agger, ph.d.

Center for Demokratisk Netværksstyring, Institut for Samfund & Globalisering, Roskilde Universitetscenter

ninger, og på den anden side om ”at skabe dialog, forståelse og sammenhængskraft i samfundet.

Indflydelse – eller varm luft?

Mange politikere er meget positive overfor at høre borgernes vurderinger i forhold til offentlige beslutningsprocesser. Men de har en frygt for at uddelegere beslutningskompetence til grupper, der hverken er repræsentative og som i værste fald varetager særinteresser, der ikke er gældende for flertallet. De holder derfor til tider igen med at ”lægge for meget beslutningskompetence ud”, også for ikke at skabe for store forventninger.

Mange politikere ser det som deres opgave, at varetage helhedshensyn og sikre at alle gruppers interesser er taget i betragtning. De ser det som deres rolle, at træffe de overordnede beslutninger, og at undgå at der går for mange ”Not in my backyard – kaldet NIMBY” betragtninger på en sag.

Skal vi samle op på spørgsmålet om processer med borgerinddragelse er reel indflydelse eller varm luft – så må svaret nok være, at det vil der oftest ikke være enighed om. De involverede borgere vil i de fleste tilfælde gerne have uddelegeret mere magt – og beslutningskompetence. Omvendt er politikerne mere afventende, da de er usikre på, hvor repræsentative de aktive borgere er.

Mange initiativer med borgerinddragelse i disse år!

Der er fra politisk side et stort fokus på at involvere borgerne i disse her år i offentlige styringsprocesser. Der er en øget erkendelse

“For mig er et af de vigtigste resultater af processer med borgerdeltagelse, at de medvirker til at skabe relationer og nye netværk på tværs af aktørerne i lokalsamfundene.”

af, at såfremt styringen både skal være effektiv, men også demokratisk legitim, så er det nødvendigt at inddrage borgerne i den offentlige planlægning. Dels kan inddragelse af borgere og lokale aktører medvirke til at mobilisere ressourcer i relation til projekter. Dels så kan især tidlig borgerinddragelse medvirke til at reducere konflikter, da der er mindre modstand og kritik i efterfølgende faser, når borgerne har haft mulighed for at få deres meninger hørt. Eller når borgerne i bedste fald kan se en effekt af deres deltagelse i form af udformningen af projekter eller i form af begrundelser for valg og fravalg af borgernes ideer fra politisk og fagligt hold.

Men at inddrage borgere tager tid og koster penge. Men selv om det kan synes ressourcekrævende på kort sigt, er spørgsmålet hvad det ville koste på lang sigt, hvis man ikke gjorde det. Konflikter og ulmende utilfredshed kan koste samfundet utroligt mange ressourcer. Dette så vi bl.a. med den komplekse og på mange måder triste situation med ungdomshuset i København. Denne konflikt endte med at koste samfundet, hvad flere ungdomshuse ville have kostet, i form af ressourceforbrug til mandskab i politi og genopbygning af hærværk. Set fra sidelinjen synes det ærgerligt at dialogen ikke blev forsøgt fastholdt, på trods af indædte interessekonflikter.

Hvad kommer der ud af processer med borgerdeltagelse?

For mig er et af de vigtigste resultater af processer med borgerdeltagelse, at de medvirker til at skabe relationer og nye netværk på tværs af aktørerne i lokalsamfundene. Samt at folk i kraft af deres deltagelse får en forståelse for

de forskellige synspunkter de deltagende aktører har. I forskningen kalder vi dette “social kapital”, hvilket kan defineres som den “kit”, der binder samfundet sammen.

Den amerikanske professor Robert Putnam argumenterer for, at et aktivt og velintegreret civilsamfund på lokalsamfundsniveau har afgørende betydning for effektiv og demokratisk styring på det overordnede samfundsmæssige niveau. Derudover opstår der ofte større ejerskab og bedre forankrede beslutninger, når de deltagende har været tidligt og aktivt med inde i beslutningsprocesserne.

Så afslutningsvis kan man sige – at selvom processer med borgerinddragelse ofte appellerer til de få – Tordenskjolds soldater – så er det utroligt positivt, at der er nogle ildsjæle, der har overskud til at igangsætte initiativer og bruge deres tid til glæde og gavn for deres lokalsamfund. Heldigvis er det også i de fleste tilfælde til glæde for dem selv, idet mange får nye netværk og tilfredsstillelsen ved at lave meningsfuldt arbejde, der gør en “forskel”, der hvor man lever og bor.

Udfordringen ligger i, - tror jeg – at lege med nye måder at inddrage på. Således at man også får mange af de ressourcer i spil, der er hos unge, etniske og børnefamilier – der ikke er så meget med i den her form for processer. Her har Nørrebro Park Kvarterløft på mange måder været en pioner og mange værdifulde erfaringer med forskellige metoder til at involvere borgerne har været afprøvet i praksis her igennem de 7 år kvarterløftet har stået på. Vi kan lære meget af disse erfaringer, og de kan være til stor inspiration for andre. Derfor er det også positivt, at der er taget initiativ til

denne bog, hvor vi får et lille indblik i en af de mange events, der blev igangsat af aktive borgere, Urban Task Force og Nørrebro Park kvarterløftsekretariat. Vi får her et lille indblik i et unikt og lærerigt forløb – hvor der var nogle beboere der ville noget sammen, og fik en arena at gøre det på. Da jeg cyklede gennem Nørrebro Parken og så nogle af de fysiske resultater af hele kvarterløftsprocessen var jeg imponeret og blev i godt humør. Så batter det alligevel noget - om der var mange eller få med i processen - betyder det så meget for det efterfølgende? Parkens brugere er mange – og de er taknemmelige for, at der var nogle der havde energi og overskud til at gøre noget for deres lokalmiljø.

Annika Agger

Klør

Knægt

Det er udemokratisk

Mit udgangspunkt er at nærdemokrati og borgerinddragelse er stang hamrende udemokratisk, det tror jeg godt vi kan blive enige om. Langt de fleste mennesker gider ikke engagere sig i det her halløj, det er kedeligt, og det forstår jeg godt, at de synes. Så det er kun en lille gruppe der sidder og udtaler sig på borgernes vegne

Min vej til Kvarterløft

For to års tid siden opdagede jeg kvarterløft. Jeg læste i en lokal avis at man var i gang med at tale om et Kulturhus i Hillerødgade. Jeg og min vidunderlige hustru henvendte os og sagde: at det ville vi gerne hjælpe med til. I mellemtiden tilbød Hillerødgade skole, at vi kunne få dem med på et teaterprojekt, som vi opførte med 4 v i Nørrebroparken. Så jeg er på flere måder knyttet til kvarterløft, og engageret i nærmiljøet.

Jeg synes det er fantastisk at arbejde med og for kvarterets børn: Jeg har oplevet at en pige, hvis lære endnu ikke havde set hende smile, strålede og funkede, da hun deltog i et teaterprojekt i Nørrebroparken. Når jeg møder drengene i parken ved jeg, at jeg har gjort en forskel i deres liv lige nu. Det er fantastisk at opleve nogle sådanne effekter af mit lokale engagement.

Jeg føler bare at det nogle gange er lidt tungt og kedeligt at deltage i alle de møder, der skal holdes.

Jeg hedder
Steen Haugesen.

Jeg bor i
Humlebækgade lige
herovre, det har jeg
gjort i et par år.
Jeg er sceneinstruktør
og teaterlærer.

I dag er jeg Klør
knægt.
Klør knægt, det er ham
den drengede, der si-
ger tingene lige ud.
Jeg er her fordi jeg
skal sige banaliteter,
jeg skal bare sige dem
højt.

Møder

Forældremøder, personalemøder, produktionsmøder, generalforsamlinger, bestyrelsesmøder, borgermøder, manuskriptmøder, skolehjem samtaler, legepladsudvalgsmøder, ideudviklingsmøder, konferencer, lærermøder, pædagogisk rådsmøder, møder med Torkil, Børnekulturhusmøder, medarbejderudviklingssamtaler.

Hvad er et møde?

Et møde er noget vi holder for at kunne komme videre med det vi skal, altså en knast på vejen. Vi skal skabe en enighed for at kunne handle.

Okay - vi kommer til møde og sætter os ned, læner os tilbage i stolen, vi håber alle, at mødet ikke bliver for langt.

Men når jeg er til møde, så bliver jeg pludselig meget glad for min egen stemme. Jeg taler så længe og så klogt, mens jeg håber de andre siger meget lidt, men de andre gør sjovt nok det samme.

Et møde i kvarterløft

Heldigvis var vi kun fem til mødet. Så det skulle ikke blive så langt. Hanne fra Kulturpuljen, der har styr på det hele kunne ikke komme, det var ikke så godt. Men heldigvis er Jesper Langebæk kommet ind i stedet. Så da mødet går i gang er der ikke lige nogen af os, der har en dagsorden, men til gengæld er der småkager. Jeg tror kvarterløftet har en fast leverance af småkager fra Netto. Så går mødet i gang, og alle os der synes vi er vældig mor-

...når jeg er til
møde, så bliver jeg
pludselig meget glad
for min egen stemme!

somme, begynder at sige mange sjove ting. Langsomt bevæger vi os ind på emner, der har noget at gøre med, hvad vi skal diskutere, men vi taler helt i øst og vest. Og så endelig efter et godt stykke tid, kom superdiskussionen: Skal vi ikke ha en dagsorden?

Jeg tror vi brugte tre fire timer på at blive enige om at skulle gå hjem og tænke lidt mere konkret over det. Da jeg gik hjem, med meget sødlig smag i munden af Jespers småkager, kom jeg til at tænke på at jeg måske hellere skulle bruge noget tid på geder i Afrika.

Følelsen af, at det ikke nytter, det er bare et spil

Jeg ved ikke om I kender den følelse af at det vi gør reelt ikke har en betydning. Jeg har i hvert fald mærket en følelse komme snigende. F.eks. når vi er kommet frem til noget i en arbejdsgruppe, og det skal føres højere op i det politiske system.

Jeg føler ofte, at det er umuligt at komme ind i den politiske jungle, og at de der bruger mere tid på det end mig, også har meget svære vilkår. " Måske kan vi få støtte af SF – ham eller hende synes måske, at vi skal skrive et læserbrev i Politiken. Det har jo livslange udsigter, og det er ikke engang sikkert at jeg bliver hørt.

Denne her følelse: "Jeg ved ikke om det nytter", det er følelse jeg deler med rigtig mange borgere der deltager i nærdemokratisk arbejde, og mange flere der ikke deltager i nærdemokratisk arbejde

Der er nogle der mangler

Nogle af de der ikke er her, er ovre i parken og bruger den, de nyder godt af al det arbejde, som sekretariatet og frivillige har lagt i at få parken fornyet.

Er vi bedre mennesker?

Er det rigtigt, at jeg er et prisværdigt medlem af samfundet? Jeg deltager i den her konference, jeg engagerer mig i det lokale arbejde. Er jeg så et godt menneske? Næh, for hvorfor kommer jeg? I dag kommer jeg fordi jeg er på arbejde, jeg får altså penge for det. Når jeg har deltaget i arbejdet med Børnekulturhuset, så har jeg jo haft en særinteresse. Jeg beskæftiger mig med at undervise børn i teater, så jeg deltager, fordi jeg har mulighed for at få et arbejde. Hvis jeg ellers engagerer mig i frivilligt lokalt arbejde, så gør jeg det for at få indflydelse. Og i alle tilfældene får jeg småkager.

Så i virkeligheden bliver jeg nødt til at være ydmyg i forhold til de der ikke er her.

Klør knægt - alias Steen Haugesen

ANGEL AIR

Den grønne plet

"Mine damer og herrer, velkommen til forestillingen "Den Grønne Plet".

En fortælling om Nørrebroparkens tilblivelse fra 1864 til i dag."

Scene 1: Tog komposition

"År 1864"

Jern, kul, svovl, metal, skrigene skiftespor, sved af fyrbøderne, stempler der banker. "Gå ikke over sporet der kommer tog, gå ikke over sporet der kommer tog"

Scene 2: Park Betjent Scene

"År 1964"

"Græsset må ikke betrædes!"
"Det skal blive sagt til dine forældre."

"Hunde skal holdes i snor."

"Tror De det er hjemme hos dem selv!?"

Græsset må ikke betrædes!"

"Jeg skriver dig op i min sorte bog."

"Fy!!"

"Ingen leg i parken!"

"Græsset må ikke betrædes!"

"Kan du så komme ned fra det træ."

"Se mig i øjnene når jeg taler til dig."

"Fy!!"

"Det kan kun gå for langsomt!"

"Græsset må ikke betrædes!"

Scene 3: Den glemte park

"År 1999"

(Alle tre leder rundt i lokalet)

"Park?..... paaark?"

"Nørrebro park?"

"Træer?"

"Græs?"

"Hvor er det henne?"

(En efter en mimer de at de har trådt i en hundelort)

"Aaaad! Jeg har trådt i en hundelort!". "Så må jeg være i Nørrebroparken"

Scene 4: Rådhuset

"År 2001"

"Velkommen til rådhus salen"

"Borgerrepræsentationen har godtaget dagsordenen"

"Vi skal have renoveret Nørrebropark"

"Så må vi have noget borgerinddragelse..."

"Hvorfor det?"

"For ellers brokker borgerne sig!"

"Ja, tænk bare på byggeren"

"Og så snart borgerne er blevet inddraget, har parken fået sin legitimitet"

"Ja, det er sandt."

"Tænk bare på al den hemmelige viden og information der gemmer sig i lokalområderne."

"Vi nedsætter et sekretariat!"

"Sekretariatet skal have en karismatisk leder der fortæller vandede vittigheder."

"Og en skrap dame til at holde ham i snor."

Scene 5: 80 Nørrebro borgere

" År 2005"

Melodi: (10 små cyklister)

1. Vers

80 Nørrebro-borgere meldte sig til møde
20 keded' sig ihjel og sagde vi er skredet

Omkvæd:

Der var 3, der var 4, der var 7, der var 12,
der var 20 til parkens hjælp der var 30, der
var 40, der var 60, 70, der var 80 til parkens
hjælp

2. Vers

60 Nørrebro borgere holdte fanen højt
men så var der 20 der uden at lyve, sagde de
havde det sløjt

Omkvæd

3. Vers

40 Nørrebro borgere havde mod på mer'
men så var der 10 der ikk' ku' li', at der intet
sker

Omkvæd

4. Vers

30 Nørrebro borgere satte sig om et bord
men 10 forsvandt da de andre sagde at man
ikk' måt' grave i jord

Omkvæd

5. Vers

20 Nørrebro borgere mødte som lovet op
men så var der otte der ikk' ku nå det og
mätte sige stop

Omkvæd

6. Vers

12 Nørrebro borgere holdte hovedt' koldt
men 5 forsvandt da sagde at man ikk' måtte
spille bold

Omkvæd

7. Vers

7 Nørrebro borgere tog til den tomme park
men så var der 3 der fandt ud af at de havde
glemt deres frak'

Omkvæd

8. Vers

4 Nørrebro borgere sang på sidste vers
men så var der en der blev smidt ud for han
var for pervers

Omkvæd

9. Vers

3 Nørrebro borgere holdt sammen som man
kan
-og hvad ku' vi se, en god idé, vi takker alle
mand

Fortsætter...

Scene 6: Mand klager over gult tårn

"År 2007"

-Hvem fanden har stillet et gult tårn lige foran mit vindue?

- Hva ligner det?

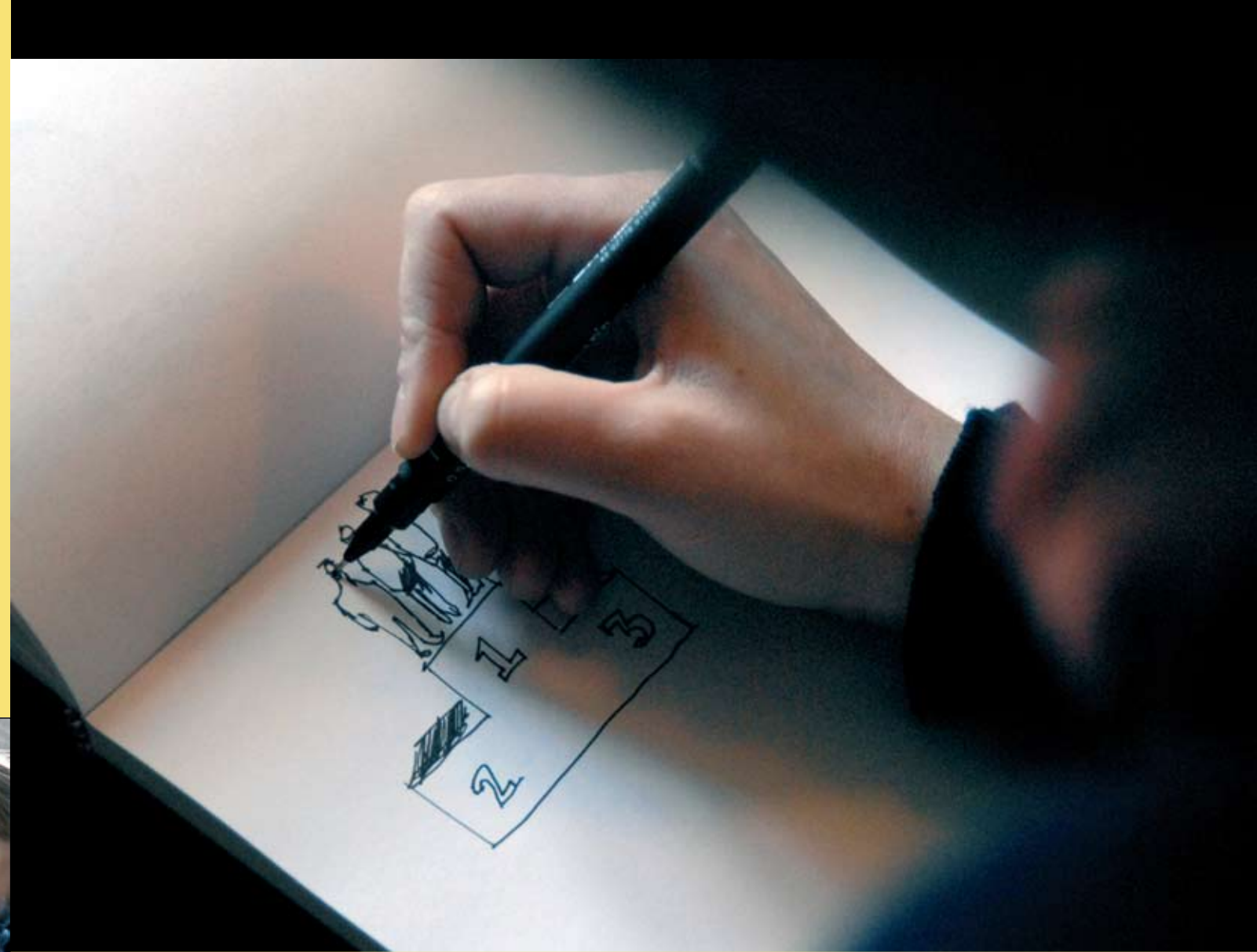
- Det er for dårligt!

-Hvorfor er der ikke nogen der gør noget?

- Hvorfor er der ikke nogle frivillige der får det fjernet

-Det er gult, jeg kan ikke li' gult!

-Hvorfor er der ikke nogen der har spurgt mig?

WORKSHOPS

Workshop om Styregruppen

Styregruppen for kvarterløft er sammensat af borgere fra de forskellige boligsektorer: almennyttigt boligbyggeri, andelsboliger, ejerlejligheder og privatudlejning. Desuden er der repræsentanter fra lokalområdets institutioner, erhvervsliv, lokalråd. osv. Endelig er der observatører fra den kommunale forvaltning. Kvarterløfts afløser, Områdefornyelserne har lignende styregrupper. Styregruppearbejde er overordnet og generelt. Der træffes beslutninger, budgetter godkendes, retningslinier udstikkes. Arbejdet har en stram form, der arbejdes med dagsordner, indstillinger og referater.

Værten

Vært for denne workshop var Ole Meinild, formand for Kvarterløft Nørrebro Parks styregruppe i hele kvarterløft-perioden.

Referat af workshoppen

Deltagere:

Ole Meinild, formand for styregruppen i Kvarterløft Nørrebro Park
Randi Sørensen, næstformand for Områdefornyelsen i Øresundsvej kvarteret.
Thormod Ousager, formand for styregruppen i Områdefornyelsen i Haraldsgadekvarteret.
Dario Rasmussen, med i projektgrupper i Områdefornyelsen i Haraldsgadekvarteret.
Desuden deltog Joe, Line og Christina fra RUC, som skriver projektopgave om kvarterløft, Jan, moderator, Urban Task Force

Ole: Sigtet med denne workshop er at vi skal blive enige om nogle anbefalinger og råd osv. til styregruppearbejdet.

Opstart og deltagelse

Thormod: Vi startede i september sidste år, hvor vi holdt det første møde. Vores kvarterplan har så været igennem de syv forvaltninger og den skal i Borgerrepræsentationen på torsdag, derefter holder vi en fest, og så går vi i gang! Vi har indtil videre haft problemer med, at vi er blevet flyttet, og nogle har tabt dampen. Vi har mange almene boliger – det har givet nogle startvanskeligheder, også med at inddrage folk. Vi har nogle ildsjæle, men ikke mange. Nøgleprojek-

tet for mig er at få tiltrukket folk, ellers er selve ideen med borgerinddragelse tabt. Og så har vi 5-7 mennesker ansat i sekretariatet..

Line: Hvordan skaffer I borgere?

Thormod: Vi har annonceret i avisen – det virker ikke godt. Så laver vi husstandsomdelte ting, det virker en lille smule. Men indvandrerne er svære at få fat i. Mund til mund-metoden bruger vi også, men vi må erkende, at vi når ikke alle. Så bruger vi mail; alle der kommer forbi bliver afkrævet deres mailadresse, vi har en hjemmeside, og vi sender nyhedsbreve og informationer ud gennem vores mailliste.

Ole: Men I må oprindeligt have haft nogen, som er blevet godkendt eller valgt ind i styregruppen?

Thormod: Jo, der kom små 100 mennesker til det første møde, hvor styregruppen blev valgt. Men jeg har haft svært ved at fastholde interessen hos folk, for tidsrummet fra første møde og første inddragelse af borgerne, til vi får penge og det hele kommer op at køre, har været meget lang. Den første lange tid er snak. Det er en lang periode, fordi folk ikke kan komme til at arbejde med det, de brænder for.

Randi: Jeg kom ind i projektet for et år siden, fordi jeg fik et brev fra en sekretariatsleder. Han vidste, at jeg var aktiv

i forskellige sammenhænge, bl.a. i et vej-projekt i områdefornyelsen. I vores område er boligerne blandet mellem andel, ejer, lejer og almennyttige. Det er desværre svært at få folk til at komme fra det almennyttige. Der er det måske mere ens egen lille verden, som man kan overskue at deltage i. Vi har desuden haft sekretariatslederskift og ikke det bedste arbejdsklima. Men det er heldigvis ændret nu til det bedre. Det har præget tonen, som nogle gange har været hård og ubehagelig på møderne. Møderne er præget af, at der er dem, som snakker hele tiden, og andre som ikke kommer til orde. Vi vil gerne have fat i de unge, men det er svært. Dem, der er flinke til at komme er dem fra biblioteket, socialcentret og embedsmænd, og vi har meget glæde af deres faglige input, fordi de har arbejdet i kvarteret i mange år. Jeg kan godt forstå, at hvis man ikke har lavet den slags arbejde før, så synes man at det er røvsygt. Det vil jeg gerne gøre noget ved! Vi skal turde lave en helt anden slags mødeformer. Det med f.eks. stramme dagsordener kan virke dræbende og absurd. Det kunne være sjovt at lave det på en anden måde. Evt. i samarbejde med Amager Kulturpunkt og Amagerbio. Man skal turde noget andet.

Ang. kvartersplanen så må man erkende, at du ikke kan lave det hele, og hvad er det så legitimt at plukke ud – det man selv brænder for, eller det som ”Gurli Margrethe” gerne vil have, når hun nu ikke viser sig til møderne, men kun deltog dengang ønskelisten blev lavet.

Ole: Mit vigtigste formål i det her projekt har været at udfylde det tomrum mellem beboere i området og rådhuset, som er så langt væk. Repræsentationen i styregruppen gennem udsendinge fra boligforeningerne

var en del af regelsættet for kvarterløftets styring. Som borgere har vi opfattet denne rekruttering som ok, da den dækker beboerne i hele kvarteret. Derudover deltager repræsentanter fra kommunens forvaltninger og medarbejderne i sekretariatet i styregruppens møder dog uden stemmeret.

Vi har valgt, at vi ikke skulle have en arkitekt som leder af sekretariatet. Vi fik Jesper Langebæk som er en fremragende kommunikator og organisator, hvilket passer fint med at vil ville aktivere så mange borgere som muligt. Det har vi gerne villet måles på. Desværre fik vi ikke lavet en slags evaluering fra starten, så vi kunne få nogle mål, vi skulle holdes op på. Når projektføreløbet skal evalueres er det interessant at opstille en sammenligning med nabokvarteret NV. De to områder adskiller sig bl.a. ved projektledernes forskellige faglighed. Betyder det noget om det er en arkitekt eller en ”humanist”, der sidder i ledelsen?

I Parkkvarteret har vi ikke skabt mange bygningsmæssige monumenter. Vi vil gerne måles på sociale tiltag, især borgerinddragelsesprocesserne. Jeg ville ønske, at vi havde etableret et samarbejde med Ålborg Universitet om at procesevaluere fra starten, fordi det havde været nyttigt med løbende uafhængig feedback og dermed en stabilere fastholdelse af målet om borgerinddragelse.

Borgere – sekretariat og politikere

Randi: Det, der kan være svært, er, at for sekretariatet er det vigtigt med nogle synlige resultater, men mindre kan jo også gøre det. Hvis processen f.eks. har været god, og man måske har fået snakket med nogle af de lokale naboer

og på den måde har fået nogle kontakter i lokalområdet, som man måske ellers ikke ville have fået, så er man nået langt. Der har de ansatte et højere ambitionsniveau, hvor der helst skal komme et synligt produkt ud af det. Der kan der godt være nogle modstridende interesser. Vi beboere regner jo med at bo her mange år endnu, så for os er det også andre ting end om vi lige får nye fortove lige nu, der er vigtigt. Vi kan godt leve med, at ikke alle initiativer står færdige den dag områdefornyelsen lukker, men at de måske kommer lidt senere.

Ole: Jeg tager hatten af for politikerne, der har vist os lokale så stor tillid. De største puljer har ganske vist været øremærket, men de enkelte medlemmer af arbejdsgrupperne har haft indflydelse på anvendelsen af midlerne. Mange borgere har flyttet større summer end et gennemsnitligt byrådsmedlem. I kvarterløftordningen har der været afsat rigelige midler til kultur og kommunikation. Der er brug for en særskilt evaluering at disse områder for at vurdere om vi satsede rigtigt. Jeg kan godt have fornemmelsen af, at det ind imellem har været for dyrt.

Men der er også ubehagelige sider ved politik jo strategi. Det jeg har haft sværest ved at acceptere, er at politikerne kom til at spille kvarterløft og områdeløft ud imod hinanden med kravet om at et kulturhus på ydre Nørrebro forudsatte absolut enighed. Jeg kalder det for konsensusfælden, fordi kravet har tendens til at bremse diskussionerne. Manglende synkronicitet mellem det 5 år gamle Kvarterløft og det nystartede områdeløft i Mimersgade medførte ubehagelige opgør.

Styregruppe – projektgrupper - repræsentativitet

Ole: Hos os har projektgrupperne således haft vide beføjelser.

Randi: Det har vi ikke været så gode til. Styregruppen skal ikke bestemme det hele. Vi må have tillid til projektgrupperne.

Ole: Dem der sidder i styregruppen er generalister. De kan godt være med i arbejdsgrupperne, men der har ikke været hierarki på den måde, at styregruppen bestod af repræsentanter fra arbejdsgrupperne. Styregruppemedlemmerne og deltagerne i arbejdsgrupperne har haft til opgave at varetage interesserne for alle de forskellige undergrupper i bydelen. Kun de ældre og de etniske grupper har været særligt prioriteret, således at de har haft deres egne repræsentanter. Særbehandling virker ikke særlig godt fordi repræsentanten har følt at der ikke var opbakning til hans position.

Thormod: Jeg har smidt alt det der væk. Når folk kommer, må de sige hvad de vil, og der er ikke noget med at repræsentere noget eller noget.

Ole: Det har indvandrerne haft svært ved at frigøre sig fra. De føler sig bundet af baglandet.

Joe: Men er man ikke nødt til at repræsentere nogen, for at det skal blive repræsentativt?

Ole: Nej, det har vi Borgerrepræsentation til, vi er ikke sat til at være repræsentative. Kvarterløftmodellens forretningsorden beskriver hvordan b

eboergruppen skal sammensættes. Vi er på den måde legitime uden at gå politikerne i bedene.

Joe: Det kan jo heller ikke blive repræsentativt, så længe så mange borgere ikke viser deres interesse. Dem, der ikke gider deltage kan jo heller ikke blive hørt.

Thormod: Det er et valg. Hvis man ikke stiller op, må man acceptere, at de andre som deltager, får noget at skulle have sagt. Vi plejer at kalde det de aktives demokrati. Dem, der vil kan få indflydelse.

Randi: Jeg mener, det bliver repræsentativt ved, at repræsentanter for ejer-, andel- og lejeboliger kommer med deres viden fra der hvor de bor..

Joe: Når jeg siger repræsentativt, mener jeg også: Hvem er det, der deltager og hvem gør ikke?

Randi: Når man melder sig under fanerne, så vil jeg ikke at have dårlig samvittighed over, at jeg gider, mens andre ikke gider eller har tid eller overskud.

Ole: Jeg definerer beboernes indsats i kvarterløft som aktivisme, en indsats, der er uafhængig af politiske partier. Min definition på aktivisme er, at man gør det for sin egen skyld. Man skal ikke gøre det for andres. Aktivismen starter som regel med helt nede-på-jorden-ting, som et hul i vejen, det er ikke højere idealistiske ting. Tager udgangspunkt i sine erfaringer med at bo i kvarteret. Med sig selv som eksempel kan man beskrive levestandard og målsætte forandringer, der ikke fremgår af socioøkonomiske analyser.

Det er ikke styregruppens opgave at blander sig i sekretariatsledelse og per-

sonaleanliggender. Personalet skal ikke udsættes for kompetencestridigheder

Randi: Ja, det har man en sekretariatsleder til.

Ole: Ellers når vi aldrig til det, der er sjovt, det vi gerne vil. Det skal være de principielle ting, vi snakker om. Styregruppens opgave er at overvåge at kvarterplanen føres ud i livet i kvarterløftets ånd.

Randi: Ja, jeg holder da ikke op med at være borger, bare fordi jeg kommer med i styregruppen. Jeg vil ikke blive gjort til sekretariatsmenneske. Jeg bliver sur på kommunen, når ting som vedligeholdelse bliver gjort til en opgave for borgerne. Vi er nogle gange menneskeskjold, som bliver brugt til at rette op på den tilsynspligt kommunen ikke synes er sjov at påtage sig.

Ole: På en landskonference for kvarterløft, opstillede man forskellige borgertyper og forsøgte at definere ”den rigtige borger” i kvarterløftarbejdet. Der bliver man tvunget til at afgrænse sig i forhold til embedsmænd og ansatte i sekretariatet. Og på et senere borgerforum i Anna kirke opfordrede aktivisterne sekretariatet til at holde op med at fiske efter den ideale borger, der alligevel ikke mødte frem. Vi der var aktive krævede at blive anerkendt der blev sagt: ”stop - vi er de rigtige borgere, vi er dem der er her.

Thormod: Jeg tror at det er både fornuftigt og nødvendigt at inddrage borgerne. Men vi sidder som en lus mellem to negle. Politikerne kan henvise til os, hvis nogle borgere brokker sig over noget. Der er også en fare for at blive teknokratiseret. Man skal holde fast i sin rolle som borger.

Ole: Ja, der skal være plads til at jeg kan være med i dette projekt som borger. Den måde man som borger kan bidrage, er at bruge sine personlige erfaringer med at færdes i kvarteret eller formidle ting man synes der er brug for.

Styregruppe og sekretariat

Dario: Jeg synes det er blevet mere topstyret. Men jeg ser det også som en stor mulighed for at være med. Selvfølgelig vil der være pres og mange ting, men det må man være parat til. Sådan er politik.

Thormod: Det lyder som om jeres samarbejde ikke har været helt optimalt?

Ole: Nej, det har det heller ikke altid været. Der har ofte været spænding på. Når der er etableret et dygtigt sekretariat, begynder det naturligvis at udvikle egne tanker og succeskriterier og så bliver borgernes udfordring at fastholde deres særlige interesser og perspektiv.

Dario: Hvem har så den endelige beslutningsret – styregruppen eller sekretariatet?

Ole: Man er nødt til at skelne mellem den juridiske situation og det praktiserede lederskab. Projektlederen, sekretariatslederen, har det juridiske ansvar. Det er en begrænsning af styregruppens reelle ansvar. Men i praksis har sekretariatslederen taget udgangspunkt i styregruppen som øverste myndighed.

Randi: Jeg synes det er rart, at der sidder en sekretariatsleder, som har ansvar for, at de 40 mio. kr. bliver brugt indenfor nogle økonomiske og juridiske rammer. Det giver en tryghed for mig, at jeg ikke skal forholde mig til, om pengene bliver brugt forsvarligt.

Thormod: Jeg mener ikke, at vi har

forudsætninger for at kende de små detaljer, det må de ansatte have ansvaret for.

Randi: Jeg har også oplevet, at vi havde søgt Socialministeriet om penge til et projekt, som jeg ikke vidste noget om. Det var et fint projekt, der ikke fejlede noget i sig selv, men styregruppen havde bare ikke hørt om det, og det var så et projekt, som vi havde lagt navn til. Det blev jeg noget pikeret over.

Ole: Nu kommer jeg med en masse brydningspunkter, men jeg har da været utrolig glad for at være med, og også været glad for sekretariatet.

Randi: Ja, jeg har også været glad for dem, de brænder for det. Men det er da også tungt. Man skal virkelig være født ligeså stædig som mig.

Anden session

Mødeformer

Thormod: Jeg vil gerne høre mere om f.eks. det med de nye mødeformer, og det du snakkede om, Ole, om at nogle af arbejdsgrupperne blev lukket ned?

Ole: Det var en måde at holde processen kørende. De kvarterplanen var fastlagt i løbet af det første år, brød vi arbejdsgrupperne op med henblik på at lukke op for nye tilkomne og dem der interesserede sig for de udførende opgaver. På forskellige stadier i projektforløbet er der blevet nedsat ad hoc grupper, der løste særlige opgaver og derefter nedlagde sig selv. Processen har været meget langstrakt for de fleste borgere, og i mange tilfælde har det været nødvendigt at dræbe sine egne favoritter for at nå frem til at godt helhedsresultat. Eks. Parken.

Vi har også arrangeret nogle fælles konferencer, seminarer og inviteret oplægsholdere osv..

Randi: Ja, det har vi også gjort.

Ole: Man kan kalde det vidensdeling. Da jeg på et tidspunkt var til en beboerkonference i Holland blev jeg opmærksom på at der eksisterede adskillige overnationale beboerorganisationer, der fungerede med EU-tilskud. Dem skulle vi have fået øje på noget før.

Thormod: Hvad med de anderledes mødeformer, Randi?

Randi: Jeg vil ikke sige, at vi har fundet nogle løsninger endnu. Jeg kan jo se, hvem det er, der ikke kommer. Jeg tror også, det handler om at turde lave nogle skæverter. Det kan godt være, at der kastes penge ud til noget, der ikke kommer noget ud af, men det gør ikke noget. Men det kunne f.eks. være noget med at man i grupper lærte folk nogle håndværk, f.eks. at skrive pressemeddelelser eller noget om lyd osv., så de får ejerskab bl.a. til vores kulturdag, som styregruppen har stået for. Men det var sekretariatet, der primært arrangerede den. Jeg tror det handler om at droppe det traditionelle med referat osv. – at turde gøre noget andet. F. eks. bruge musikken.

Thormod: Hvad mente du konkret med musik?

Randi: F.eks. at arrangere ture til koncerter, at give billetter til Amager Bio.

Thormod: Så det er en slags belønning?

Randi: Det kan man godt sige.

De unge

Thormod: Har I nogen unge med hos jer?

Randi: Nej.

Ole: De unge forholder sig globalt til alle byens områder. Der er i aldersgruppen et kæmpe gennemtræk, så de deltager på andre måder, f.eks. gennem enkeltarrangementer.

Thormod: Hos os har vi to unge. De er under uddannelse, men de er ikke repræsentative for kvarterets unge. De er studerende, men vi vil gerne også have nogle af de andre, et mere blandet udsnit. Men det er bare utopi.

Ole: Det er noget med det klientagtige. Når de bliver gjort til klienter, så vil de ikke. Problemet er generelt, de traditionelle hverveformer virker ikke fordi mange borgere reagerer på at blive klientgjorte.

Randi: Ja, sådan for pædagogagtigt. Når man laver arrangementer for dem, det gider de ikke. Det kan være Dario kan fortælle om nogle oplevelser med de unge.

Dario: Jeg gik til fire skoler og fik arrangeret en fodboldturnering mellem skolerne. Det blev en succes. Vi lavede en rigtig turnering i Valby Hallen og det hele. Det kunne de godt lide. Jeg var overrasket over, at pigerne også ville være med – i idrætsøj og tørklæde, de var med ligesom danske piger. Det er en god måde, man får lov at komme uden at være seriøs eller politisk. På den måde får de de samme tilbud som andre danske unge. Det er godt værktøj.

Erfaringer

Ole: Hvis vi skulle give nogle råd til en gruppe aktivister eller lokaldemokrater, hvilke råd skulle vi give dem? Hvordan ruster man styregruppen til opgaven? Kan man klargøre nogle af de vanskeligheder, vi snakker om? Bliver vi styret, eller kan vi selv styre noget? Hvordan kan vi sikre os, at det, der bliver skabt, bliver skabt af os selv?

Thormod: Man skal først og fremmest gøre sig klart, hvilken opgave, man har. Det skal være styrende for arbejdet. Ellers bliver det diffust og man når ikke nogen vegne. Som formand skal man sikre sig, at alle kommer til orde og tvinge folk til at tage stilling og ytre sig. At styregruppen fungerer. Som Randi siger, man skal styre dem, der snakker meget f.eks. Den anden ting er, at sekretariatet fungerer, både internt og at det fungerer udadtil overfor borgerne. Jeg er ligeglad med, at jeg på den måde går ind og tager ansvar for dem, fastholder dem på deres arbejde.

Randi: Det er f.eks. meget godt at fastlægge datoer for, hvornår noget skal være færdigt, det kan gøre det mere overskueligt for arbejdsgrupperne.

Thormod: Det er vigtigt at man kan delegere ud og ikke blive for styrende. Så tror jeg på, at man kan få noget indflydelse overfor kommunen.

Ole: Hvad skal der ellers til, når en styregruppe starter?

Thormod: Det er noget med at have gavn af hinanden – kommune og borgere. Vi har haft meget gavn af de borgermøder, vi har holdt. Det er vel det ideelle, at det gavner både politikere og borgere. Og så kan man sige meget om møder

med dagsordner, men nogle gange skal de være der.

Randi: Bestemt, det er bare ikke i alle fora, det er lige velegnet.

Joe: Jeg synes det lød interessant, det med at sætte en deadline, på den måde kan man sikre sig, at pengene bliver brugt fornuftigt, at folk er effektive. Det lyder konstruktivt.

Ole: Sekretariat og styregruppe har været enige om, at vi skulle opretholde maksimal aktivitetsniveau bl.a. ved at sekretariatsmedarbejdere stod for mødeindkaldelser og referat. Set i bakspejlet har den udstrakte service måske påvirket beboernes ejerskab til organisationen. Det største problem med sekretariatet som nøglepersoner er at lønnede medarbejdere kan komme til at stå imellem borgerne.

Randi: Ja, det er en erfaring, vi kan give videre. At skabe en forankring, som netop ikke er sekretariatet. Det er også vores erfaring, at Hvis man servicerer folk for meget, så gør man dem ikke selvkørende.

Thormod: Jeg tror bare, at hos os var mange ikke kommet i gang af arbejdsgrupperne, hvis ikke der havde været nogen til at sætte dem i gang.

Randi: Ja, selvfølgelig skal der være nogen i starten.

Thormod: Jeg tror, det er vigtigt, at der også sker noget fysisk, at folk kan se, at der sker noget. Men hos os har vi ikke fået penge til de hårde fysiske ting, det er mere aktivitet, netværksdannelse. Det er bare også vigtigt, at man får skabt noget grønt, nogle byrum, som kan hjælpe med at give en fornemmelse af et sammenhængende kvarter. Så prøver

vi så at få skabt en fælles identitet, at finde fælles værdier i Haraldsgadekvarteret. Vi bor tæt på hinanden, men i vidt forskellige verdener.

Ole: Et spørgsmål til den senere fremlæggelse kunne være: Kan man bare være sig selv i en styregruppe eller skal man have visse forudsætninger? Hvilke egenskaber eller forudsætninger ville være gode for den enkelte i forhold til at gå ind i en styregruppe?

(der laves en runde, hvor alle skriver bud ned på små sedler)

- Frigjorthed for myndighederne/embedsmændene (Randi)
- At kunne sætte sig ud over egne interesser, at kunne se, hvad der vil være i flest muliges interesser (Joe)
- Du er valgt, kom som du er! Det er dit engagement og din interesse, der er det bærende. Du er god nok! Sig din mening. Man kan ikke altid tænke på, at man skal tænke for alle andre, man er nødt til at tage udgangspunkt i sig selv (Thormod)
- Vær tro mod dit eget engagement. Hav en samarbejdsform, der giver plads til andre synspunkter. Som medlem er du også legitim repræsentant for dit kvarter, idet du er valgt. I sådan en gruppe af mennesker er der ikke nogen, der skal have ret, men alle skal være tilfredse med resultatet (Randi)
- At finde sin egen stemme. At man er borger, også selvom man får en berøringsflade til myndighederne. Det er vigtigt at se på, hvordan man kan støtte folk i at udvikle kompetencer, f.eks. fundraising, intern organisering og repræsentation over-

for omverdenen, i stedet for at man skal hyre udefrakommende konsulenter til f.eks. at kommunikere i pressen. (Ole)

Jan: Jeg hører en klar rød tråd om det personlige engagement, og legitimiteten i det. Det andet er repræsentativitet – skal man gå rundt med samtlige stemmer i hovedet, eller skal man kun tage udgangspunkt i sig selv, mens man i sin samarbejdsform giver plads til alle stemmer? Det er det eneste sted, hvor jeg ser nogle modstridende synspunkter komme frem.

Thormod: Folk i styregruppen skal ikke være flove over at sige deres mening, selvom det måske er i egen interesse, at de har den mening. Men de har også et ansvar for, at alle bliver hørt, og at det ikke kun bliver dem, der taler højest. Men jeg mener godt, egoismen kan fungere, fordi den overordnede kvarterplan, der er lavet, skal tage hensyn til alle, så alle grupper kommer til orde. Når den så skal udfyldes, er det ok, at nogle er egoister, fordi der allerede i kvarterplanen er taget hensyn til andre gruppers ”egoistiske” ønsker.

Ole: Jeg er ikke enig. Jeg er mere til ”kill your darlings”. Jeg kan ikke følge det med egoismen. I alle arbejdsprocesser har borgere oplevet at deres ideer blev tilpasset det fælles mål.

Randi: Det er igen: ”ingen skal have ret, men alle skal være tilfredse med resultatet”.

Ole: Det andet spørgsmål går på forholdet mellem styregruppen/borgerne og sekretariatet.

Thormod: Man må respektere hinanden. Borgeren eller brugeren har meget at skulle have sagt. Men man må også re-

spekttere den professionelles indgangsvinkel.

Randi: Der er noget med tempo. Et sekretariat, som er de professionelle, arbejder med det hver dag, hvor borgerne altid vil være de langsomme, når vi kun har vores fritid og vi kun mødes en gang om måneden. Det er en øvelse at få det til at passe sammen, så borgerne kan sige stop: ”nu er vi ikke med” eller ”der har I ikke ret”.

Ole: Dét har også noget med demokrati at gøre. Sekretariatet arbejder i sit eget tempo, men må ikke låse sig fast på løsninger på en måde der gør borgernes månedlige bidrag overflødigt.

Masterclass

Workshoppen nåede frem til følgende stikord som vigtige for styregruppe arbejde:

1. Personligt engagement

- at være tro mod det (engagementet) – fordi man sidder i en styregruppe er man ikke holdt op med at være borger.

- Legitimitet

2. Repræsentativitet

- kvarterplanen repræsenterer alle / mangfoldigheden

- repræsentativitet i samarbejdsformen

3. Gensidig anerkendelse

- ”relativ hastighed”
- Det er vigtigt med rollefordeling

Workshop om arbejdet i projektgrupper

Projektgrupperne er områdefornyelseernes kernetropper. Det er her ideer bliver til planer, projekter og virkelighed.

Værten
Jørgen Bruun, som har været med til etableringen af ”Parknet”, en andelsforening vedr. installation af Internet.

Desuden har Jørgen været aktiv i Kulturelle markedsdage, i projektgruppen omkring etableringen af den nye Nørrebro Park og Kulturhusgruppen. Jørgen er endvidere næstformand i styregruppen for Kvarterløft Nørrebro Park.

Referat af workshoppen

Fra begyndelsen diskuterede fjorten engagerede borgere livligt borgerinddragelsens muligheder og konsekvenser. Det kommer der mange pointer og spørgsmål ud af, hvoraf de vigtigste er opstillet i punktform.

Erfaringer med projektarbejde og borgerinddragelse – gode som dårlige

Generelt udtrykkes en stor villighed og nysgerrighed til deltagelse i lokale arrangementer, men projektgrupper er meget forskellige, og der er mange barrierer som skal overvindes. Aktive borgergrupper er meget forskellige, fra ildsjæle til deltageren der aldrig vender tilbage.

Årsager til at deltage udtrykkes i ønsket om at have medindflydelse i sit lokalområde, have mulighed for aktivt at være med til at præge sit område. Der udtrykkes også følelsen af at have ansvar for, hvad der sker med lysten og troen på en sag. Som en borger udtrykker

”vil vi være med i de ting der foregår”. Årsagen til deltagelse, opstilles dels som ønsket om konkret forandring, f.eks. bedre cykelforhold, og dels som socialt samvær og fællesskab. Samtidig var der en bred erkendelse og følelse af, at borgerdeltagelse er en lang og svær proces. Der udtrykkes en frustration over, at der ofte ikke rigtigt kommer noget ud af det. Som én siger: ”Troede at jeg kunne sætte et fingeraftryk, det hele var lidt varm luft, men det vidste jeg godt på forhånd.” Samtidig udtrykkes en udbredt følelse af at spille sin tid. En pointe er, at det er svært at få tingene til at lykkes. Der er dog stor interesse for, hvordan man kan få tingene til at lykkes.

Samtidig opleves borgerinddragelse, som en vigtig opgave i et demokratisk samfund og en vigtig funktion, fordi kom-

muner og forvaltninger ikke kan have den nærhed, og lokalkendskab der ofte er nødvendig. Der gives også udtryk for, at det er vigtigt at føle sig hørt, ikke tilsidesat.

Af gode erfaringer nævnes synlighed i gaden, når det lykkes at skabe liv og aktivitet. Følelsen af udvikling, af dynamik og effektivitet i processen, samt at det udmøntes i konkrete resultater. Samtidig fremhæves anerkendelse og respekt, som en vigtig faktor. Det vil sige en følelse af, at kommunen værdsætter ens arbejde. Endelig udtrykkes en glæde over når ting lykkes i fællesskab. Når der kan ses resultater, hvad enten de er fysiske eller de kan spores som nye netværk, sociale relationer og venskaber.

hvilken type projekter denne model kunne være hensigtsmæssig.

Master class

Ideer og pointer: Hvordan flere borgere kan inddrages.

Helhedsforståelse – manglende fælles forståelse skaber konflikter – hvorved processen med gode intentioner og stor interesse kan blive til en død sild.

Konflikter er en af de største årsager til at personer falder fra.

Små og nære projekter er vigtig for at inddrage flere. Jo mere nært og konkret, jo bedre.

Opbygge netværk gennem sociale aktiviteter, fester er en god måde at inddrage andre på. Det er altid en god begyndelse, med mulighed for at tiltrække nye personer til at deltage i det lokale arbejde. Det skal skabe den energi der skal til for at skabe et projekt.

I forhold til at inddrage etniske minoriteter behøves en anden strategi: "Du får ikke en som mig til at møde op gennem breve, papirer og plakater" Netop ovenstående tiltag opleves som frugtbare til at inddrage andre segmenter i befolkningen end dem der er vant til borgermøder. Der er behov for alternative og varierede mødeformer, både for ildsjæle og almindelige mennesker, hvis flere skal inddrages.

Anvende digitale midler – hjemmesider og blogs som diskussions- og informationsfora.
Mulighed for professionel hjælp og assistance, for at sikre en konstruktiv dialog.

Inddrage andre faggrupper end arkitekter.

Visioner

At udbygge netværk, skabe samvær og liv i bybilledet.

At gøre noget godt for andre, at skabe "hyggelige rum"

At løse konkrete problemer.

Råskitse til Grønspætte- bog: Trusler og barrierer

Konsensus kan være trussel mod faglighed, balancen mellem faglighed og borgerinddragelse ses som et vigtigt fokusområde.

Legitimitet: Borgerinddragelse – De resourcestærkes demokrati. Borgerinddragelse ses både som en utopi, at alle skal med, men også som vigtigt element i nærområdet.

Økonomi: Borgerinddragelse er ineffektivt og langsommeligt.

Administration: Disharmoni mellem borgergrupper og formelle politiske processer.

Formål med projektet ændrer fokus over tid – skaber frustration.

Juridisk aspekt: konflikter dels internt i gruppen og dels i forhold til kommunen, på grund af manglende indsigt.

Indre dynamik i projektgrupper gør genrekruttering vanskelig.

Råskitse til Grønspætte- bog: Ideer og muligheder

Positiv feedback fra kommunen – opstille mulighedsforslag samt opstille en ramme for hvad der kan lade sig gøre.

Netværk fra neden som springbræt for borgerinddragelse – Fokus på kommunikationsstrategi og gerne alternativ.

Differentieret informationsstrategi

Events og sociale aktiviteter – opmærksomhed i gaden og andre mødeformer. Op af stolene og ud på gaden.

Projektportefølje: mangfoldigt udbud af projekter

Opstille faste rammer fra begyndelsen, og overvej hvordan borgeren ønskes inddraget – borgerens rolle og indflydelse skal ske på ærlig vis, hvis ikke tillidsspiralen til kommunen skal nedbrydes.

Hold fast på succesen: Gør resultaterne synlige, opstil synlige delmål, og frem for alt synliggør noget i starten til at samles om.

Kursustilbud til uddannelse af frivillige (projektstyring, konflikthåndtering etc.)

Workshop Kunst i byen

Vi har valgt at lave en særlig workshop om kunst i byen, fordi det kunstneriske element spiller en væsentlig rolle i en velfungerende by. Ikke kun som udsmykning, men også som en kommentar og deltagelse i byens liv.

Interview med Nis Rømer vært for Workshopen

"Jeg går sjældent ud som enkeltindivid og siger, nu skal i høre her! Det er ikke sådan, at jeg har noget i mod at udstille på gallerier, hvilket jeg også gør engang imellem, men det er også vigtigt at arbejde helt lokalt. Så tæt på min hoveddør som muligt. Der kan man gå ud og få et andet engagement, end bare at gå ind og hænge et billede op og gå igen. Jeg synes det er meget givtigt at arbejde med de poler, både det at arbejde meget internationalt og så mere med ting som ikke nødvendigvis skal i kunstmagasiner men mere give noget lokalt."

Nis har været med i flere projekter, der har fået støtte af Kvarterløft. Et af de første er Glentepladsen. En tom grund ud for Glentevej op mod højbanen. Grunden, der er ejet af Københavns Kommune, var fyldt med skrald og skrot, og planen fra Kommunens side var at leje den ud til en bilforhandler.

"Der tænkte vi, at der må være en anden måde at tage grunden i brug på end bare at privatisere den, når man tænkte på hvor få fællesrum, der er i byen. Der kørte så et projekt der varede et helt år, hvor der blev lavet en form for pladسدannelse på et meget minimalt budget. Vi samlede ideer ind blandt folk i kvarteret

og hjemløse, der blandt andet ønskede en fodboldbane. Aktionen virkede politisk set fantastisk. Pladsen har skiftet plads i forvaltningerne og den popper hele tiden op som et muligt rum, man kan arbejde videre med. Projektet gav som billedkunstner en masse erfaringer med demokrati og konsensus. Hvad kan man gøre? Hvor særegne løsninger kan man lave? Hvor langt kan man rykke det væk fra et centrum eller konsensus? Alt-så æstetisk og socialt. Det er selvfølgelig også en problematik som Kvarterløft har med at gøre."

Et andet Kvarterløftsstøttet kunstprojekt som Nis har været med til at starte er et i Tikøbgade og en ubebygget grund ved siden af. Projektet i Tikøbgade blev lavet for at se, hvordan man midlertidigt kan indtage et rum med kunsten. Der blev lavet forskellige arrangementer, blandt andet med musik, billedkunst, film og mad. Tiltagene rettede sig både mod de bredere kunstinteresserede publikummer, men ikke mindst mod naboerne til gaden.

"Det har fungeret fantastisk, både til at bringe folk sammen, som ellers ikke ville snakke med hinanden, og så samtidigt bringe fokus på, hvor meget der mangler af kunst og kultur på ydre Nørrebro."

Nis bliver spurgt om forskellen på de projekter han er med til i forhold til de andre projekter i Kvarterløft.

Værten
Nis Rømer er billedkunstner og har studeret byplanlægning. Mange af hans projekter i byens rum er stort set samarbejdsprojekter, hvilket han uddyber:

"I forhold til andre projekter i kvarterløftsregi, så er en stor del af et kunstprojekt at skabe debat om et emne eller producere en form for tankevirksomhed. Det er ikke fordi, at jeg siger at andre projekter ikke er fyldt med tanker og intentioner, men centralt ved kunstprojekter er det at vise en ny måde at gøre ting på eller at skabe en kritisk offentlighed. I tilfældet med Tikøbgade var underoverskriften, 'Haver som sted for kritik, kultur og socialitet'. Vi kiggede efter rum som primært ikke var kommercielle og som tillod en form for frihed og dyrkelse af helt basale menneskelige ting, en verden som man gerne vil hvile i"

Nis bliver spurgt om han som kunstner kunne indgå i en større proces i kvarterløftsregi. Dertil svarer han, at det godt kunne tænkes, men at det for ham personligt ville betyde en for langsommelig proces med for mange møder og administration, samtidig med at der ville gå

for meget konsensus i det i forhold til den kunstneriske integritet.

"Nu sidder vi ikke her for at være søde ved Kvarterløft. Den her borgerinddragelse laver nogle gange sin egen logik og sin egen normalisering. Det er jeg sikker på at man er opmærksom på, men spørgsmålet er hvor meget man kan gøre ved det. En af de historier jeg stødte på her for et stykke tid siden er Søllerød-gades beboerdrevne forskønnelsesforening. Nogle ville have bænke, mens andre var bange for at der kom folk og drak øl. Man ender så i et kompromis med en rombeformet sten, som er ekstrem ubehagelig at sidde på i mere end fem minutter. Altså halve løsninger. Det er sådan en proces, som også kan ske når folk går ind i Kvarterløft. Selvfølgelig skal folk have medbestemmelse, men jeg tror også, at de holder hinanden nede og hurtigt skyder lidt særlige ideer ned, netop på grund af angsten for "det andet" og "de andre" i det offentlige rum. Man kan kalde det for selvnormalisering, det som sker"

Nis bliver spurgt om ikke kunstnere kunne skabe bedre og bredere rammer ved at gå direkte ind i kvarterløftsprojekter.

"Først og fremmest vil jeg sige, at i de fleste Kvarterløft som jeg kender til eller har hørt om, har der faktisk været meget fokus på kunsten i det offentlige rum. Både Nørrebro Park og Mimersgade har støttet kunstprojekter og dermed været med til at støtte noget som ellers ikke ville være sket. Københavns Kommune har skåret notorisk ned på kulturområdet. Det kan nærmest ikke betale sig at søge om midler til billedkunst, fordi der er så få, at det er hat og briller. Derfor har Kvarterløft faktisk været vigtige. Kvarterløft har også været gode til at sige "her har i nogle penge til at lave

jerens ting og vi blander os ikke i hvordan I gør det." Andet end at de skal have en ansøgning og en eller anden form for regnskab i sidste ende. Armslængden har været holdt, og flere af projekterne har været gode og holdt vand hele vejen igennem, rent kunstnerisk, og det er godt.

Men idet at man begynder at tale om, hvordan man kan bruge kunsten, så har man allerede lidt et problem og kunstnerne kan også meget hurtigt få et problem, hvis man ryger ud i noget, der kan opfattes som om kunstneren bliver instrument for noget, Det vil sige, at man bruger kunsten til at opnå noget andet, 'den gode proces' eller 'et vildere Kvarterløft'. Det vil der være nogle kunstnere, der godt ville kunne gå ind i, mens andre ville miste deres troværdighed, hvis de gjorde det, fordi man derved kan stille spørgsmålstegn ved deres integritet. Man kan ikke bruge kunstnere på den måde, men man kan prøve at have dem med ude på sidelinien. Det kan godt være, at man kan finde nogen, som kan gavne en proces, men jeg vil være ret skeptisk over for det.

Dengang vi lavede projektet på Glentevej, gjorde vi meget ud af at sætte en skillelinje mellem os og Kvarterløft af mange forskellige grunde. For det første så havde vi ikke nødvendigvis sammenfaldende interesser med Kvarterløft. For det andet, hvis projektet overhovedet skulle opfattes som kunst og blive taget seriøst i den kunstneriske sammenhæng, så er det vigtigt ikke at arbejde for nogen eller udføre en anden opgave ved siden af. Det udelukker selvfølgelig ikke, at der nogen gange vil være krydspunkter, hvor tingene kommer til at ligne hinanden.

Det handler meget om afsenderen og det er der at problemet kan ligge i forholdet mellem kunst og Kvarterløft. En kunstner kan ikke bare gå ind i Kvarterløft

og derfra arbejde for nogle sager som alle er enige om er gode. Billedkunstens rolle er ikke at gøre noget godt, det er mere at stille tingene på hovedet eller komplicere tingene. Man minimerer også kunstens kritiske rum, hvor man kan tale magten imod, når kunsten bliver en del af en kæde."

Referat af workshopen

Præsentationsrunde:

NIS RØMER, der er værten fortæller lidt om sig selv. Nis har blandt andet lavet et projekt sammen med en gruppe kunstnere under navnet: "Hot summer of urban farming". Han interesserer sig bl.a. for overskudslandskaber, områder der ligger hen uden videre klar funktion, og søgt at gribe ind i disse sammen med forskellige beboere og kunstnere. Det har hovedsageligt været byhaver som er kommet op at stå. Interventionerne har blandt andet skullet fungere som en art kritik af de manglende muligheder i byen og for at eksperimentere med andre rumlige udtryk og måder at være engageret i byen på.

INGRID SKOVGAARD er billedhugger og fortæller at hun har deltaget i en del aktiviteter og møder i forlængelse af kvarterløftet. Lige fra at være med til at arrangere udstillinger og kulturelle markedsdage til at stå i ølboden.

JACOB er lige flyttet til Nørrebro. Har derfor ikke været så meget omkring kvarterløftet, han har dog deltaget i kulturelle markedsdage. Jacob valgte at være med i kunst-workshopen fordi at han synes at det lød spændende og gerne ville bidrage med ideer til, hvordan forskellige kunstprojekter kan udvikle sig

efter at kvarterløftet er blevet nedlagt.

INGUNN BJERGFIJORD har via kvarterløftet været med til at bevillige til en del af kunstprojekterne, og hun synes, at det er sjovt at høre mere om det, i det her fora. Hun laver også ting selv, blandt andet jernstrudse.

MAIKEN bor ikke på Nørrebro, men er med i workshoppen fordi hun synes, at det er interessant at opleve hvordan kunsten i byen udvikles på græsrodsniveau.

EDUARDO RODRIGUES laver forskellige kunstobjekter, han har et atelier i Stefansgade 51, 'Slagteriet', sammen med Poul.

POUL WILLY THOMSEN fortæller mere om hvad det er ham og Eduardo laver, han nævner blandt andet, at de har fået anskaffet sig en "kanoncykel", en christianiacykel, der er blevet udbygget så der kan være en projektor, lydudstyr og generator på. Poul fortæller videre, at alle gerne må være med til at deltage i projektet og komme med ideer. Poul uddyber yderligere omkring det atelier som han har sammen med Eduardo. De har lånt en tidligere fiske og slagterbutik af KAB, da lokalet bare stod hen. Deres ide er at lokale kunstnere kan komme og være med og udvikle ideer og projekter sammen til gavn for dem selv og lokalmiljøet. Poul uddyber yderligere, at en fordele ved kvarterløftprojektet er, at han i de tre måneder han har været i kontakt med kvarterløft hurtigt har fået opbygget et netværk.

DORTE-MARIA er papirklipper og har været ansat til at lave PR for Stefanskirken. Dorte-Maria har været aktiv fra kvarterløftets start. Hun kan blandt andet nævne hendes engagement i kulturelle markedsdage, hvor hun har stået

for den store scene, med blandt andet talent konkurrencen. Hun har arrangeret udstillinger i 'Bunkeren', været med i Søllerødgades forskønnelsesforening, lavet noget for WiredArtGallery, hvor hun har lavet gækkebrevsudstilling og været med til at lave en rød løber ved det gamle ungdomshus m.m.

MONICA SØRENSEN er antropolog og definerer sig selv som borger og bruger. Hun arbejder på tidspunktet i Urbanplanen hvor hendes vinkel er på kunst og inddragelse i sociale processer.

Walk and talk:

Kunstworkshoppen havde valgt, at første session skulle være en walkshop. Inden turen viser Nis nogle billeder af de projekter, som han har været med til at lave og som vi skal ud og se på. Vi samles om computeren og ser billeder på siden www.publik.dk/publik_picnic. Der udveksles blandt andet erfaringer omkring hvilke dage, der er bedst at engagere beboere på, så som søndagen hvor "*mange forældre ikke ved hvad de skal lave med deres børn*". Nis fortæller også hvordan at det hurtigt udvikler sig med netværket og samarbejdet mellem beboerne, "*vi skulle lave open air film og der lånte vi kabler fra naboen*".

MENS VI ER ude at gå kommer vi i nærheden af Nørrebrohallen. Dorte-Maria fortæller at der i starten af kvarterløftprojektet var et møde hvor folk kunne dele sig op i grupper. Hun havde valgt gruppen med kultur og fritid. "*Man fik hurtigt et kæmpe netværk med folk i kvarteret. Kunstnere og folk der skulle promovere sig selv. Folk gik amok, på en måde var alt mulig. Det var skide sjovt!*"

DA VI KOMMER til et område bag Novozymes, ved Glentevej, stopper vi op. Nis fortæller om hvordan de havde fået penge fra kvarterløft og Novozymes til at udføre projektet. Der var både billedkunst og haveprojekt og folk var ivrige for at deltage. Folk ville først og fremmest have græs så de blandt andet kunne spille fodbold der, mens andre også ville have frugttræer. Nis kunne fortælle at Vej og Park ikke plantede frugttræer i byen med begrundelsen om at folk ville kaste med det. Han havde så ringet til en kommunegartner i Jylland, som han vidste gjorde sig i det. Gartneren kunne fortælle at det ikke videre var noget videnskab at plante frugttræer og at de eneste klager han havde fået fra borgerne var at der var nogle af træerne som de ikke kunne nå til. Nis fortalte videre, at en borger havde spurgt ind til om hvem der skulle vedligeholde græsplænen, og at der samme dag kom en mand forbi som gerne ville slå plænen, så han kunne give det som foder til sin græshoppefarm.

Vi går videre og kommer til en skjult have, bag noget hegn ved siden af Kvarterløftsekretariatet Lundtoftegade 87 (se mere på www.publik.dk). Vi samles omkring bålpladsen og Ingrid bemærker straks at de gasbetonsten der ligger omkring brændestedet havde været nogle hun havde brugt til at lave skulpturer med og udstillet i 'Bunkeren'. "*Det er sjovt, fordi jeg havde taget dem fra et hus der blev revet ned her i nærheden, så blev de til skulpturer og nu til ildstedet. Bænken er også fra bunkeren.*" Hun tilføjer at hun bor lige om hjørnet og synes at stedet er et fantastisk supplement. Nis fortæller at det handler om at bruge stedet og at den på den måde hele tiden skifter ejer. "*Det er ikke kommercielt, stedet føles frit. Stierne viser at mange har været her.*"

I nærheden af ildstedet er to gutter i

gang med at sætte tagsten på et skur i to etager med hjul. Vi går hen og taler med dem. En af gutterne fortæller "Vi prøver på at se om det overhovedet kan lade sig gøre. Så det handler om at bygge hurtigt og se. Det er derfor den er grim lige nu men den skal nok blive skøn! Politiet kom og så på det, men de sagde ikke noget. Der havde også lige været torsdagsdemo og vi havde bålet tændt."

Anden session

EFTER FROKOSTEN begyndte vi mødet igen. Dorte Maria fortæller om WiredArtGallery, et galleri i kvarteret, hvor billederne er ophængt på wire tværs over gaden.

Ingrid: "Det undrer mig at jeg ikke har hørt noget om det. Kunsten er usynlig. Der er for eksempel ikke noget kunst i parken andet end boblen"

Nis: "Det handler om formidling, når man laver et budget skal man huske at få det med. Det er svært at få kunstscenen ud til et noget bredere skare.

Dorte-Maria: "Kunsten har i mange tilfælde været formidlingen."

Nis: "Med æbletræet har det været lokalavisen som skrev om det."

Dorte-Maria: "Det er jo også i vinduerne og i Søllerødgade var kunsten en kagebog, som blev omdelt."

Nis: "Hvis der ikke er midler så sker der ikke noget. Med ganske få midler kan der ske en masse ting. Billedkunsten har fået en opbakning især fra kvarterløft som har været obs på det. Men så skal der også være nogen, der søger. Man kunne stille noget kunstfaglig ekspertise til rådighed."

Poul: "Ja der skal være nogen med en professionel tilgang til de bonede gulve og ved hvor og hvordan man skal søge"

Ingrid: "Der kommer et Lokaludvalg som har egne midler, der må vi ind og have indflydelse.

Jacob: "Er der nogen der kan stille op? Få en kontakt derinde så vi ved hvad der er af penge osv."

Dorte-Marie: "Man skal bare gå i gang, så kommer pengene. Jeg har godt nok ikke lavet dyre ting, men det er ikke økonomien der bremser"

Nis: "Så er der også det med penge til formidling"

Ingrid: "Ting tager tid, annoncer er spild af penge, man skal snakke med folk. Meg-et afhænger af dem, man kender og som de kender. Og så igen hvor langt ud skal ting? Det handler vel om, at beboerne har en andel i tingene, og så mødes de og ringene bliver større. Vigtigst er det, at det har betydet noget for dem, der har været i det, i stedet for at bruge en masse penge på én ting som folk så kender kvarteret på"

Nis: "Det er vigtigt! Det er også det der er besværligt med kunst"

Ingunn: "Det handler om, at man skal være glad for hvor man bor"

Poul: "Kunstnere, der kender lokalmiljøet er vigtigt!! Så kender man hinanden og kan holde kaffemøder og snakke sammen om tingene. Det er det kvarterløft kan være med til og så er det op til kunstnerne"

Ingunn: "Jeg kendte ikke en kæft og så var der Kvarterløft, og så kender jeg pludselig mange og hvad de laver og hvor de bor. Og hvis der så er et projekt så ved man hvem man skal snakke med"

Poul: "Det er rigtigt Nørrebro er ligesom blevet en landsby på to måneder, jeg føler et større ansvar og en identitet."

Ingrid: "Ja kunsten kan give identitet."

Jacob: "Der mangler et sted."

Poul: " I kan altid Komme på 'Slagteriet' i Stefansgade til møder osv."

Kunstnere og Kvarterløft

Samtalen kommer ind på hvordan den ideelle organisering kunne se ud i mellem kunstnere og kvarterløft. Der er enighed om, at der skal være en vis armlængde imellem kunstnerne og selve institutionen. Dette skyldes blandt andet, at kunsten i højere grad er processuel, og derfor har brug for friere rammer. Det er ikke sikkert, at man ender ud med det, man forstillede sig. Armlængdeprincippet bliver yderligere vigtigt, når der inddrages borgere i projekterne, som i sagens natur også skal have noget at have sagt. Eksemplet med konflikten mellem Ungdomshuset og kommunen bliver ofte draget ind i forhold til institutionaliseringen og hvad det sidst nævnte ikke kan i forhold til improvisation og nytænkning. Som sådan skal Kvarterløftet ikke rumme alt, men mere støtte op om projekterne og "give penge med tillid" samt danne rammerne for, at folk kan mødes på kryds og tværs.

Kunstneren kan danne nogle anderledes rammer for folk at mødes i. Mange holder sig fra de formelle møder, måske fordi man ikke må smide cigaretskod-

der på gulvet, måske fordi man synes at det er kedeligt at holde møder og skulle lytte længe på folk, måske fordi de vil deltage spontant og lave noget udfordrende. Kunstnere kan inkludere folk på en anden måde fordi de ser tingene anderledes og derfor får øje på potentialer som andre umiddelbart ikke kan se.

Men kunstnerne lever også i en anden verden og de har derfor brug for nogen udefra som kan guide dem i den jungle af regler, der er. Kvarterløft kunne blandt andet have en ansat til at hjælpe dem på vej, eller lave et kursus for hvordan man skal forholde sig til blandt andet økonomi, jura og ansøgninger.

Master class

Formidling er vigtig!

Kvarterløft kan understøtte og sørge for at kunsten kommer bredt ud.

Finansiering:

Pulje til kunst i det offentlige rum
Hjælp til at søge finansiering andre steder
Ingen underskudsgaranti, men tillid og kroner ”up front”

Kan De nye Lokaludvalg have en sekretariatsfunktion for kunst i byen?

Tag og brug den kunstneriske frihed!

Kunstprojekter kan samle folk lokalt.
Publikums antal er ikke altid det væsentlige.

Udveksling og netværk mellem kunstnere og projekter
Wired Art, Public, Slagteriet i Stefansgade , YNKB, Galleri Søllerødgade, Bolchefabrikken.

Lokal identitet Bidrager kunsten til at etablere pejlemærker Lokal og Global

Charter for billedkunst

Der skal være armslængde mellem finansiering og kunsten

Kvarterløft sekretariat funktion:
Igangsætte, støtte og hjælpe med administration og regnskab´.

Formidlingsassistance

Kunstnerisk frihed er central

Kunstnerisk faglighed i beslutninger

Andre etniciteter skal man være obs. på

Workshop om Helhedsplaner

Landsbyggefondens helhedsplaner for udsatte boligområder kan ses som en af afløserne eller supplement til områdefornyelser og kvarterløft. Boligafdelingen ”AKB Lundtoftegade” har i november 2007 fået godkendt en helhedsplan og skal i gang med organiseringen af udførelsen.

Værten
Vært for denne workshop var Liselotte Christiansen, formand for afdelingsbestyrelsen i AKB Lundtoftegade.

Referat af workshoppen

Deltagere:

Liselotte er formand for afdelingsbestyrelsen i AKB Lundtoftegade som skal i gang med en helhedsplan og vil gerne snakke med andre om denne proces.

Hassan kommer fra afdelingsbestyrelsen i AKB Lundtoftegade

Inga Thaysen arbejder i Integrationsministeriet, som bl.a. støtter projekter i sammenhæng med Helhedsplanerne. Hun vil gerne have idéer.

Anette er ansat i socialcenter Nørrebro, arbejder med det boligsociale område.

Rene Larsen arbejder i Kvarterløft sekretariatet

Jytte er fra Voksenpædagogisk Center og er her i dag for at lytte. Hun mener der er brug for voksenuddannelse på området.

Juda bor i Mimersgade er aktiv beboer og vil gerne gøre mere ved netværker i området.

Rune er beboer, men skriver også speciale om Københavns udvikling. Jeg vil gerne snuse til, hvordan det foregår.

Birgitte kommer fra Folkesundhed København og arbejder med et projekt omkring mænds sundhed.

Anker Pedersen er ansat i AKB som beboerrådgiver, medlem af lokalrådet og bor selv i almen bolig hvor han er formand.

Mohammed Aslam er beboerformand i den almene bebyggelse Mjølnerparken, der ligeledes skal i gang med en helhedsplan.

Det går hurtigt

Indledende snakkes der om organiseringen af udarbejdelsen af helhedsplaner. Snakken falder på hvorledes tidspres gør, at de professionelle overtager processen og at der ikke bliver tid til at inddrage den almene borger i den skabende periode af en helhedsplan. Samtidig er bestyrelsen i Lundtoftegade lige blevet skiftet ud, hvilket gør, at de slet ikke har haft indblik i planen, før de kom til som bestyrelse.

Liselotte: helhedsplanen er blevet udformet med den forrige afdelingsbesty-

relse, den nye har kun været på banen i halvandet år. Men vi er absolut ikke uenig i helhedsplanen som bestyrelse.

Selve afleveringsforretningen er afdelingsbestyrelsen meget spændte på. For dem er det vigtigt at få ansat en områdekoordinator, og til dette er der blevet nedsat en gruppe. Diskussionen fører over i indholdet i helhedsplanen, for én ting er, hvorledes det beskrives i planen, men hvordan gør man det egentlig og hvor kommer beboerdemokratiet ind i forhold til helhedsplanen.

Hassan: Det er vigtigt vi kommer videre

med den sociale vicevært, men hvad skal sådan en f.eks. lave?

Liselotte: Denne konference betragtes lidt som en mulighed for os til indspark i hvordan man bærer sig ad. Hvordan kommunikerer man og hvordan fastholder man beboere, det er en kæmpe opgave.

Hassan: Er der nogen der har prøvet noget lignende?

Anker: I mit gamle kvarter fik vi i sin tid et beløb som beboerne valgte at bruge til en gårdfornyelse og det var super godt. Der er en masse dynamik nu, det

har båret frugt ud fra den form for inddragelse der var tilbage i 95. Der var en arkitekt som kunne holde kæft, det gav indlevelse, medleven og det er hvad som manglede her: at få det lagt ud til beboerne de får ikke ejerskab.

Anette: Processen i det her er, at landsbyggefonden melder ud, at man kan få penge og det skal gå hurtigt. Reelt er der ikke mere end halvanden måneds arbejde inden det skulle være færdigt, så processen har totalt manglet.

Hassan: Så det er gået stærkt, der er mange beboere som har brokket sig over de ikke er blevet hørt

Liselotte: men det er heller ikke fordi vi er uenige med det, men vi er bare kastet ind i noget som har manglet en proces med beboerne og der har været bestyrelsesskift, så det er lidt en atypisk måde det er sket på

Anette: Beboerne skal være med, vi sender også signaler med ansøgningerne, beboerne skal ville det ikke de professionelle.

Anker: Et af de store problemer med områdeløft i Mimersgade og Haraldsgade er, at man kun har 5 år, man mangler tiden til at skabe ejerskab. Det giver ikke netværksdannelse på tværs af boligformer der er ikke tid og det er irriterende.

Aslam: Der har også været talt om, at når der er så korte frister skulle man hellere søge midler og så lave processen efterfølgende. Det er utroligt svært med sådan en kort frist og den lange proces det passer ikke sammen. Vend processen om

Organiseringen af helhedsplanen

Herefter fortsætter snakken i et stykke tid omkring hvorledes tidspresset undergraver processen og refleksionen over hvorledes man inddrager beboerne i processen. Herefter rykker snakken imod hvorledes midlerne til varetagelsen af helhedsplanen forvaltes.

Birgitte: Hvem er ansvarlige for at de millioner som kommer her (red. Lundtoftegade) varetages, hvor meget har bestyrelsen med det at gøre. Overskrifterne er der, men der er meget detailplanlægning tilbage.

Hassan: Det må vi da have

Liselotte: Ja og vi skal først have styr på det i vores hoveder. Hvor starter vi og hvor går vi hen?

Herefter falder snakken på netop det at det ikke er nok at ville men at man også skal kunne, et syn Jytte bringer på banen i forbindelse med videre uddannelse af de aktive beboere.

Aslam: Først og fremmest som beboer aner man ikke hvordan noget er skruet sammen.

Hassan: Vi skal have en håndbog over hvem som man skal henvende sig til, det ville være rart

Rene: Jeg er ikke uenig med dig men det er jo ikke nødvendigt at alle kender junglen. I første omgang er det vigtigt at finde ud af: hvem har tid og lyst. Så kan man bruge det man kalder proceskonsulenter, det er folk som lytter og samler op og binder sammen og sætter ting i gang. Man kunne godt som afdelingsbestyrelse have nogle folk ind en lørdag, folk ude

fra, der har erfaring med at starte sådan en proces op.

Kommunikation

Selve det at der er problemer med at bære sig i et fælles rum er ikke kun et problem for de aktive, men beskrives også som et problem for tilflyttere i form af manglende forståelse for at bo i alment boligbyggeri.

Aslam: Når nye flytter ind skal de vide hvordan man bor alment. Mange siger vi vil gerne have det og det og det.

Anker: Det med kommunikation er et stort problem for der er mange som ikke kan læse vedligeholdelsesreglerne

Hassan: Og dem som ikke har lyst (alle griner)

Ildsjæle og professionelle

Herefter går snakken over i det at arbejde professionelt i et område kontra det at være en aktiv beboer, refereret til som en ildsjæl. Diskussionen lå her omkring værdien af de forskellige former for viden, F.eks. praksisviden kontra et professionelt blik.

Anker: F.eks. i Boligselskabet Vibo brugte vi mange konsulenter, men de har ikke viden indefra. Vi snakker om ildsjæle og mange mennesker, som laver stort frivilligt arbejde. Vi har alle social kapital, men for de professionelle er det meget deres egne karrieremuligheder der tæller.

Anders: Os som professionelle skal forstå de her mennesker, men uddannelse af de her folk, der er jo alle mulige niveauer, det er en kæmpe udfordring, men der

bliver nød til at være nogen, der strategisk kigger på det udefra.

Jytte: Menneskesynet, det er det, det drejer sig om.

Anette: Der er også ansatte ildsjæle. Man skal gøre op med sig selv, når man arbejder med det her, der handler det om at give beoerne en masse redskaber sådan at beoerne får æren af de ting som laves, de får ejerskab, og på et tidspunkt skal man arbejde på at blive overflødig...

Rene: Jeg føler mig lidt provokeret af de mange fordomme om de professionelle. Det man kan få ud af de professionelle er en faglig tilgang til at få det ud til en bredere ramme. Professionelle kan man også fyre hvis de ikke laver deres arbejde ordentligt!

Anden session

Her fortsætter snakken omkring ildsjæle kontra professionelles tilgang til feltet. Samtidig bliver der snakket meget om det at fastholde og værdsætte de frivilliges arbejde, da disse betragtes som primær kilde til forankring af projekter i boligområder

Jytte: Jeg ved ikke om det handler om at være professionel eller frivillig. Det handler om mennesket, det er en livsstil. Det handler om at få afklaret hvilke forventninger man kan stille til hinanden. Det er en rolleafklaring, ellers bliver det nemt, sådan noget med at professionelle er kolde i røven. Der skal være en rolle og forventningsafklaring.

Rene: Anerkende og påskønne ildsjæle, man må sørge for at der også budgetmæssigt er plads til fester, ny bærbar eler hvad det måtte være. Der bliver man

nød til at afsætte ressourcer. Man har en arbejdstid som professionel men man har hjertet med ellers ville man ikke lave noget arbejde.

Liselotte: I Lundtoftegade har vi i mange år haft det med på budgettet at vi skulle forkæle de frivillige med sociale aktiviteter. Og det har bare været sådan, vi skal have fastelavn og jul. Fx hvis man ikke går inden opvasken er taget får man en masse kontakt. Vi har noget der hedder en tredagesfest hvor vi om fredagen laver et specielt arrangement for de frivillige, om lørdagen er det alle beboere med revy, og søndag fejrer vi husets fødselsdag.

Derefter går diskussionen over i hvor omfattende et engagement i et lokalt samfund kan/skal være.

Rene: Man skal” i tale sætte”, at man kan bidrage med det man formår, og kan man en gang om året sætte stole op, så er det det. Men uanset om du bidrager småt eller stort, er det det. Man skal ikke differentiere belønningen.

Liselotte: Vi har et festkorps. Og nogen laver meget og nogen sidder og tager imod billetter og det er lige fint. Det er vi også meget gode til at fortælle.

I forhold til fremtiden er der udover det at fastholde de engagerede beboere også et stort ønske om en mere eksperimenterende form i forbindelse med at kommunikere helhedsplanen ud til beboerne i området

Birgitte: Fx beboerbladet, at I laver en ekstra udgave, og så laver en pixiudgave, og så har I jeres TV infokanal, for at sige nu sker der noget nyt.

Liselotte: Vi har et godt samarbejde med vores ejendomsleder og han brugte

også udtrykket pixibogsudgave, om den tryksag vi skal have det ud. Hassan og jeg snakkede også om at få det fremført på den der lokomotiv facon...

Hassan: Man skal sende det ud mange gange.

Aslam: Vi lavede en folder, hvor vi med få bogstaver og tegninger illustrerede det.

Rene: Det er jo meget godt at lave, men den personlige kontakt er den mest effektive. Man kunne overveje at uddanne nogle helhedsplans-ambassadører som man kan spørge

Birgitte: Evt. en konkurrence omkring viden om helhedsplanen. Det med de kan vinde noget er vigtigt.

Netop til at kommunikere med beboerne var der stor enighed om at rekruttere personale fra områderne, frem for at hente andre personer ind. I den forbindelse faldt snakken igen på det at få penge/belønning for at arbejde i sit lokalområde

Aslam: Alt behøver ikke være frivilligt, man kan ansætte beboere for den tid de kommer til at bruge.

Jytte: Det skal være ok at få penge for det

Aslam: Man skal bruge nogen af de her penge på at opkvalificere dem som bor der, få timer om ugen kan bringe folk ud på arbejdsmarkedet. Det er altid dem udefra som får gavn af midlerne.

Rene: Og da vi endelig søgte midler til beboernes uddannelse fik vi afslag Afslutningsvis blev der diskuteret afrapportering og evaluering

Rene: Man skal vidensdele mellem områder

Anette: Man skal tænke på afrapportering og forankring hvordan gør man det, man skal evaluere.

Aslam: I forbindelse med evaluering er det vigtigt at se på hvordan man evaluerer. Fx hvis nogle professionelle sætter sig sammen og bliver enige, det er vigtigt at man spørger dem som det hele drejer sig om, hvad er ændret i deres verden. Det burde være et krav til evalueringer at snakke med målgruppen.

Plancherne blev udformet og der var en generel tilfredshed omkring de diskussioner som deltagerne havde været omkring. Opsummerende kan det siges at de overordnede områder som deltagerne vægtede og diskuterede var:

- Organisering af udarbejdelse af en helhedsplan
- Videreuddannelse og vidensdeling mellem de aktive beboere
- Rekruttering, fastholdelse og belønning af frivillige
- Kommunikationen med beboerne

Master class

Om ansøgningsprocessen

Udbrede kendskabet til hvordan beboer demokratiet fungerer
Lav evt. en håndbog.

Tid til beboerinddragelse
De korte tidsfrister i ansøgningsproceduren favoriserer de professionelle frem for beboerne.
Afklar roller og forventninger

Respekt og medindflydelse giver ejerskab

Om formidlingen af helhedsplanen

Lav en Pixi-udgave af Helhedsplanen så den er til at forstå for alle.

Uddan og kommunikationsambassadører der kan forklare planen

Lav ekstraudgaver af beboer-bladet

Om realiseringen af planen

Afklaring af roller og forventninger

Værdsæt og anerkend de frivilliges indsats

Evalueringen skal inddrage beboerne, dem som det drejer sig om

Beboerne kan også ansætte til specifikke opgaver. Evt. opkvalificeres

Det er ikke nok at ville – man skal også kunne

Beboerne i førersædet – fra A til Z

Workshop om Lokaludvalg

Nørrebro får Lokaludvalg til august 2008. Workshoppen om lokaludvalg handlede om at forberede denne proces og få erfaringer fra de allerede eksisterende lokaludvalg i Valby, Østerbro, Vanløse Amager osv.

Referat af workshoppen

Deltagere:

Dorthe Eren vært for workshoppen er

Stine Christoffersen (bor i Kbh. K)

Hanne Larsen (næstformand Vanløse Lokaludvalg og Vanløse Lokaråd),

Jørgen Kragh (aktiv i Nørrebro Kvarterløft gennem 7 år)

Tina Louise Olsen (sekretær for Vanløse Lokaludvalg)

Birthe Nymann (Nørrebro Lokaråd og Nørrebros ældreråd)

Stine Jensen (studentemedarbejder i Kvarterløft)

Henrik Askholt (styregruppen for Nørrebro Kvarterløft)

Peter (har beskæftiget sig med kvarterløft og lignende)

Birgitte Kortegaard (projektchef i Områdeløft Haraldsgade)

Morten (RUC-studerende),

Ole Søren (medlem af Valby Lokaludvalg)

Niels Clemmensen (Nørrebro Lokaråd)

Bent Christensen (formand for Vanløse Lokaludvalg).

Værten
Vært for denne Workshop var Dorthe Eren ansat i Valby Lokaludvalg tidligere, formand for Kvarterløftet i Kongens Enghave.

Om arbejdet i Valby Lokaludvalg

Interview med Mads Faber Henriksen, sekretær for Valby Lokaludvalg

"Lokaludvalget er et meget sammensat udvalg. Der sidder nogle kernepolitikere, og så sidder der nogen, der ikke har politisk interesse på den måde, og det tager lang tid, inden de får sporet sig ind på, hvordan man gebærder sig i forhold til de her høringssager som Lokaludvalget får.

Der er mange, der gerne vil snakke om noget andet. Vi har en sag om s-togskøreplanen, hvor et medlem synes, at den skal vi forholde os til. Det er ikke inden for kommissoriet, at vi skal mene noget om DSB's S-togs køreplan, men vi har taget den på alligevel"

"Da vi startede med at arbejde med integration vidste vi ikke noget om det og ville ikke kaste os ud i at lave projekter. Så vi lavede en afdækning af, hvem der egentlig er aktive på området. Vi fik en journalist til at sidde og ringe rundt. Altså, starte med kommunen og høre, så fik man 10 projekter og 10 navne, og

så ringede man til dem. Så sagde man, er der nogen andre, I har fat i, og så fik hun nogle flere navne, og så ringede hun, og til sidst havde hun 200 navne. Så kom vi over det "videnskløft", for vi ved ikke nok om vores bydel, det er realiteten. Vi har en formand, der ved alt om Valby, men de fleste ved ikke særlig meget om politik. I de fleste af de høringssvar, vi får dumpet i hovedet, der får vi lokalplaner, som er noget indviet snak, og det skal de sidde og vænne sig til."

"Vi kan godt lave nye projekter, men vores projekt har i høj grad været at afdække, hvilke projekter der har været

i forvejen og prøve at samle de mennesker. Vi fik samlet de her 200, og de begyndte at sige ”dav, laver I pigeklub? Jamen, vi laver pigeklub lige ovre på den anden side, vi har da aldrig mødt hinanden før.” Så det blev egentlig vores projekt at være koordinerende og samlende og nedsætte de her netværk.”

Om det svære i at inddrage borgerne:

”Der blev lavet en bydelsplan for et par år siden. Der var ikke særlig mange mennesker, der deltog - der har vel været en 50-100 stykker over nogle måneder. Der er en gruppe af aktive mennesker i Valby, der synes, det her er spændende, og vi prøver at arbejde med metoderne, for at gøre det spændende for flere, men det er endnu ikke lykkedes os at få den almindelige Valby-borger til at synes, at det er spændende. Nu skal vi lave en ny bydelsplan og prøver at involvere nogle andre elementer i det, for bydelsplanen er ikke koblet op på noget konkret – det er bare et stykke papir – så vi prøver at koble det til nogle aktiviteter. Vi vil have noget bæredygtighed og noget skolestruktur ind i vores bydelsplan. Prøve at gøre det mere konkret og koble det op på nogle af de ting, der foregår på det fysiske område, for ren fysisk planlægning, det interesserer ikke så mange. Når man snakker Kvarterløft og står og ryster med en stor pose penge, så er folk lidt mere interesseret. Det er lidt mere abstrakt det her, det kan være lidt for nørder.”

”Vi prøver at tage nogle bidder ud, for vi kan ikke det hele. Vi kan ikke skyde med spredet hagl, og den store brede Valby-befolkning står ikke og venter på, at vi kommer og fortæller dem om alt det, vi kan. Vi prøver at målrette. Nu har vi taget fat på integration, og vi har taget lidt fat på skoleområdet, og vi arbejder

lidt med miljø. Så er det måske bedre, at vi arbejder det ordentligt igennem, inden vi sætter for mange ting i gang.”

”En af vores svagheder er, hvordan vi får de lidt skæve grupper med. Det kunne være vores etniske venner med. Ham vi havde, han holdt ikke særlig længe - bare at sidde og høre på sådan nogle langtærskende møder. De unge synes heller ikke, det her er det mest spændende. Og travle mennesker i det hele taget, vilkårene er jo i dag, at foreningsaktive er enormt travle mennesker. Vi har også svært ved at holde på vores folk fra idrætsforeningerne – når vi er heldige kommer de løbende ind i deres træningstøj, så kan de lige nå et møde. Vi er både oppe imod det, og at vores mødeform er for kedelig for nogen.

Så prøver vi netværksmøderne, og vi prøver at gøre det vedkommende, og så får vi lidt flere med. Hele tiden prøve at gøre det vedkommende er lidt en øvelse. Og så bruge folks tid ordentligt. Der er mange af dem, der sidder i udvalget der repræsenterer et område, så de går også til en masse andre møder. Så det er det med ikke at brænde dem ud med møder. Hvis ikke du synes, det er spændende, hvorfor skulle du så komme? Jeg synes, de er flinke til at komme, men jeg kan også mærke, at i perioder skal vi skrue ned for aktiviteten, for så bliver de altså for trætte.”

Om forskellene på lokaludvalgene:

”Det er ved at gå op for os, at man griber det forskelligt an i byens forskellige Lokaludvalg. Vi har grebet det an med at arbejde med nogle netværk, Bispebjerg Lokaludvalg arbejder mere politisk. De har lavet en avis, og de kører sager i deres lokalområde. Det gør vi ikke i samme grad. Vi er nok de lidt pænere, som man nogle gange kan forveksle med

forvaltningens skødehund, men den har stadig tænder en gang imellem. Når vi har lavet temaer, har vi defineret dem som, at vi skulle kunne samarbejde med forvaltningen om det. Vi er meget samarbejdsorienterede, hvor der nok er nogen, der er mere ”op på ølkassen og råbe”- agtige.

”Der er forskellige måder at gå til det på, og hvad er det for en identitet, man kan finde og arbejde videre med. Hvad er den lokale identitet? Der er kvarterløftene, som har været med til at skabe identitet, og herude har det været bydelsrådet. Identiteten herude er lidt anderledes, fordi man havde et godt bydelsforsøg, som viste, at hvis man kan finde ud af at samarbejde, kan man få noget ud af det. Det er den historie, der lever, men i andre bydele er det måske, at hvis vi sætter ild i gaden, så sker der noget.”

Referat af workshoppen

Introduktion

Dorthe lægger ud med at fortælle om, hvad lokaludvalg er, og hvilke erfaringer man har fra Valby. Valby lokaludvalg har eksisteret siden bydelsrådene blev nedlagt og har dermed mere erfaring end de øvrige.

For halvandet år siden overgik det til sin nuværende form, hvor man har syv politisk udpegede medlemmer – en for hver af partierne i Borgerrepræsentationen - og 16 medlemmer, som er valgt fra foreninger og netværk i bydelen. De 16 ikke-politiske medlemmer repræsenterer forskellige områder som sundhed, kultur, handel, indvandrere frivillige og idræt, og de bliver valgt på et repræsentantskabsmøde, hvor man indkalder foreninger fra området.

Lokaludvalget skal have 23 medlemmer, det kan der ikke pilles ved, et kommissorium fra Indenrigsministeriet kræver det. I Valby har man derfor udvidet med flere repræsentanter for frivillige organisationer, fordi der ligger et stort potentiale.

Dorthe fortæller, at der er mange områder, som er svære at dække, men at man i Valby har angrebet udfordringen med at nå ud til så mange som muligt ved at gå foreningsvejen og få kontakt til så mange foreninger som muligt. Det handler om at skabe et netværk og indfange dem, der er interesseret i at være med, og blandt andet derfor, har man lavet en foreningsdatabase, hvor foreningerne kan udstille sig og fortælle, hvem de er.

Udvalget har lidt over 3 millioner kroner i puljemidler og 1,3 millioner til at drive sekretariat for. Nørrebro Lokaludvalg kommer til at repræsentere 70.000, 25.000 mere end Valby, og får derfor flere penge at råde over. Det bliver slået fast, at der endnu ikke er ansat nogen i Nørrebro Lokaludvalg. Fem bydele er startet, de er i gang på Amager, og så kommer de øvrige gradvist til. Der er i alt 12 lokaludvalg til 10 bydele – Vesterbro og Amager har to udvalg.

Hvem kan være med?

Det bliver diskuteret flittigt, hvem man gerne vil have med i lokaludvalget. Flere så gerne, at man kunne komme ind som almindelig borger uden en forening bag sig, men det kan man ikke. Man skal repræsentere en forening eller andet, og man skal virke i den bydel, hvor man er valgt, men man behøver ikke at bo der. Man behøver dog ikke at komme fra en forening. I Valby er der for eksempel ingen foreninger til at repræsentere indvandrere, men der har man oprettet et netværk af folk, der arbejder med in-

tegration, og det netværk vælger så en repræsentant til lokaludvalget.

Det får en del opmærksomhed, om brugere af Nørrebro, der ikke bor i bydelen, ikke er tænkt ind – eksempelvis ungdomshuset og trafikanter. Peter og Jørgen synes, det er en fejl, hvis man kun tænker beboere, for Nørrebro er ”hele Danmarks”, og man er nødt til at anlægge et ”storby-syn”. Det er vigtigt at åbne øjnene udadtil, så det ikke bare bliver et udvidet kvarterløft.

Nogen synes også, det er problematisk, at man skal inviteres for at kunne blive valgt ind i udvalget. Det bliver foreslået, at man starter med at holde et møde, hvor man finder ud af, hvem der egentlig er i kvarteret, så man ikke får udelukket nogen. For eksempel er Peter ikke inviteret, fordi han ikke bor på Nørrebro, men han har været med i to kvarterløftprojekter, så der går noget tabt.

Der er flere problemstillinger omkring sammensætningen af udvalget. Hvordan vælger man én af 600 andelsboligforeninger? Og man skal vel også have balance mellem små og store grupper – måske slå nogle små sammen og lade de større få to pladser. Man taler meget om andelsboligerne, men glemmer for eksempel privat udlejning, fordi de ikke er organiserede. Og så er der det med, at det groft sagt er dem, der møder op på repræsentantskabsmødet, der bliver valgt ind, fordi der simpelthen ikke er flere alternativer. Flere mener dog, at Nørrebro er unik, fordi her er stærke græsrodder, og man har haft et meget stærkt kvarterløft og områdeløft, som man kan bygge videre på.

Hvordan når man ud til folk?

Man kan hurtigt blive enige om, at det er vigtigt at vide, hvem der overhovedet er på Nørrebro, når man skal sammensætte udvalget. Men Bent gør opmærksom på, at når det er så selvbestaltet, er man nødt til at gøre opmærksom på sig selv – for det er sådan set meget åbent. Niels frygter mere, at man ikke får Indre Nørrebro med, fordi den indre og ydre bydel er meget forskellige og har forskellige interesser. Man har oplevet samme problem i Vanløse og har derfor ikke nedlagt lokalrådene, for så kan man sikre sig, at der er en repræsentant for Grøndal.

Niels foreslår, at man holder et stort møde tidligere i processen, hvor alle i bydelen er inviteret, og hvor man diskuterer, hvem der skal sidde i udvalget. Det bliver også indskudt, at suppleanter også kan deltage i møderne og også bliver opfordret til at deltage i arbejdsgrupperne – men man kan ikke stemme som suppleant, hvis det faste medlem er til stede.

Der bliver spurgt til, hvordan man indfanger dem, man skal samarbejde med i sine projekter. I Valby løser man det fra gang til gang. Lokaludvalget mødes en gang om måneden, og de forskellige grupper varetager selve arbejdet og kan inddrage projektgrupper. Det er afhængigt af projektet, hvordan man angriber borgerinddragelse - med et integrationsprojekt valgte man at knytte et formelt netværk ved at ansætte en journalist til at finde frem til de aktive inden for området. Man overvejer også at etablere et netværk for kultur, men derudover kan man jo også lave borgermøder og andre ting.

Birgitte starter en diskussion om, hvordan man kan inddrage børn og unge. Hvordan kan man give dem en røst og få dem ind i den demokratiske proces? Dorte håber, at man i Valby kan gøre det gennem ungdomsstedet Kraftværket, som nu er blevet medlem af lokaludvalget, og man har også startet en børnegruppe. Man har dog ikke den perfekte løsning på det, for man skal være over 18 for at sidde i udvalget, og det er også svært at få nogen til at binde sig til en periode på fire år. På den anden side sidder mange af udvalgets medlemmer med i diverse brugerbestyrelser for børneinstitutioner og lignende.

Hvad kan lokaludvalget?

De deltagere, der ikke har erfaring med lokaludvalg, er interesserede i, hvad det egentlig indebærer. Hvad er formålet med udvalget, og hvad er deres opgave? Opgaven er at skabe nærdemokrati, efter forsøget med bydelsråd standsede. Lokaludvalgets opgave er, at de har høringsret og høringspligt for alt, der vedrører bydelen. Man kan også rejse sager, hvilket man i Valby har haft succes med, da man fik ændret på skolestrukturerne. Man kan også hjælpe borgere, der kommer med nogle idéer og vise dem videre, hvis ikke man selv kan hjælpe.

Birgitte vil gerne høre, hvad man kan sætte i gang nedefra. Dorte fortæller, at det er begrænset med det budget, udvalgene har, men man kan påpege problemer. For eksempel har Valby Lokaludvalg fået et ekstra lyskryds, og man har stor indflydelse på arbejdet med omformningen af Toftegårds Plads. Så er der også puljemidlerne, som man kan bruge til at sætte fokus på noget som integration og hyre folk udefra til at hjælpe. Hanne tilføjer, at man kan skabe dialog og netværk, og det er i et hele taget

bredt formuleret. Langt hen ad vejen er det op til lokaludvalget selv. Udvalgets rolle er at komme med den lokale erfaring i forhold til det kommunale niveau, men det er også at være medspiller og prøve at få noget indflydelse. Dele af forvaltningen er gode til at inddrage udvalget for at få viden om de lokale forhold.

Dorte slår fast, at der ikke er byfornyelse med i det. Man kan måske spille en rolle ved at pege på nogle områder, som har brug for et løft. Man har eksempelvis fokus på Ny Ellebjerg og har indflydelse på, hvad der skal ske. Første del slutter med en kort diskussion om, hvornår man er inhabil. Det er man, hvis det drejer sig om puljemidler til ens egen forening, men bestemt ikke, når det gælder det område, man repræsenterer.

Anden session

For at komme i gang med diskussionen bliver der foreslået en runde med spørgsmål til, hvordan vi kommer videre herfra.

- Hvordan man får inddraget hele Nørrebro?
- Hvem er der behov for at have siddende i et lokaludvalg?
- Hvordan får man folk til at deltage, og hvordan får man for eksempel fat på de unge, så de bliver repræsenteret?
- Hvordan repræsenterer man uorganiserede grupper og kommer længere ud end ildsjælene, som i forvejen er engagerede?

- Nørrebro har masser af erfaring med at inddrage, så hvad er det, som man kan tage med?
- Man skal begrænse traditionelle strukturer og sikre, at alternative strukturer bliver repræsenteret.
- Det er vigtigt, at udvalget er bredt sammensat, så tænk over hvilke grupper, der kan blive repræsenteret. Er det de rigtige grupper, der er repræsenteret, eller kan lokaludvalget sammensættes anderledes end andre steder?
- Hvilke erfaringer har I fra eksempelvis lokalrådene, og hvad skal vi undgå?

Hvem skal sidde i lokaludvalget?

Det bliver droppet at lege legen med at sammensætte et fiktivt lokaludvalg, og i stedet fortsættes diskussionen, som koncentrerer sig om, hvilke grupper man skal have i lokaludvalget. Bent understreger vigtigheden af at få skolen repræsenteret. Det har man ikke fået gjort i Vanløse, og det er en stor fejl, for det er et meget centralt område, men problemet er, at man ikke har et fire års perspektiv, når man har børn i skole. Det kræver lidt ekstra arbejde med at overbevise om, at det ikke er ens eget barns interesse, der skal varetages i et lokaludvalg.

Niels problematiserer, at alle boligformer skal være repræsenterede. Almene boliger er vigtige, men kan andelshavere eller lejere repræsentere alle inden for den gruppe? I stedet kunne man vælge nogen, der bor i forskellige områder. Det synspunkt bliver støttet, for hvilket krav har man på at blive repræsenteret

som andelshaver?
Så er skole og indvandrere mere centralt for Nørrebro, men indvandrere er også en forskelligartet gruppe med mange etniske grupper, så der kunne man måske lade Integrationsrådet repræsentere de forskellige grupper.

En anderledes vinkel kunne være bilister på Nørrebro eller andre, som ikke normalt har et talerør. Man kommer frem til, at det er vigtigt at finde frem til, hvad der er centralt for det her område, og så skal det være bredt. Sådan nogle som ældre og boligerne skal nok komme, men hvordan finder man nogle mere interessante og farverige emner? Man skal prøve at undgå, at det bliver 21 mænd over 50 år, for det bliver det nemt. Der skal være noget unikt og noget dynamisk, og så må det gerne være fordelt på køn og alder. Nogen mener ikke, man skal kvotere for kvinder og lignende – det skal bare være nogen, der er kompetente, men derfor kan man godt prøve at gøre det bredt. Dorthe pointerer, at lokaludvalget ikke er repræsentativt demokrati, men skal være et bindeled til borgerne.

En anden gruppe, man gerne så repræsenteret, er børn og unge – og helst dem selv frem for repræsentanter fra institutioner. Måske kunne man afsætte en plads til kollegier og så lade pladsen rotere, hvis det er svært at få nogen til at sidde fast på pladsen.

Der er bred enighed om, at man kan indtænke suppleanterne, så de dækker tre forskellige grene inden for det enkelte område. Det kunne man eksempelvis gøre med de mange boligformer. Man burde også lægge op til et større fællesskab med suppleanterne og opfordre til at bruge sig selv til at skabe netværk i lokalsamfundet. Lokaludvalget er et værktøj til at nå ud til så mange som

muligt, så i arbejdsgrupperne kan man også have andre borgere med end dem, der er valgt til udvalget. Alle kan deltage i arbejdet og endda deltage i møder, selvom de ikke kan blive valgt - de kan bare ikke stemme.

Dorthe fortæller, at man i Valby har nogen, der ikke behøver at komme hver gang, men bare når det vedrører deres område. For eksempel gider nogen fra idrætsområdet ikke være med til det hele, men man vil gerne have dem med alligevel. Man mister også nemt nogen ved, at der er 30 sideres papirer til hvert møde, men det er nødvendigt på grund af høringerne. Det handler om at finde ud af, hvem der kan bidrage med noget og har et stort bagland. Derfor kan man også godt vælge i en periode at fokusere på et område og så have flere medlemmer inden for det område i en periode.

Hvad skal man passe på?

Der bliver spurgt til lokaludvalgenes kiksere, og Bent påpeger vigtigheden i, at repræsentanterne ikke er ansatte i lokale institutioner og lignende - det skal være ægte brugere og borgerrepræsentanter. I Valby er to ansatte repræsenteret i udvalget af praktiske hensyn, men man ser også her helst brugere og ikke ansatte i udvalget. Ole Søren understreger, at det er vigtigt, at man arbejder for lokalbefolkningen og ikke kun arbejder for egne interesser.

Dorthe advarer imod, at nogle områder skal have mere end én repræsentant – det viser erfaringerne fra Kongens Eng have. Når det er et værktøj til at komme ud til netværk, er det vigtigt at få mange forskellige repræsentanter. Man brugte også meget tid på at få marginale grupper med, men det viste sig ikke at fun-

gere, så man skal passe på ikke absolut at ville have dem med, der normalt ikke er repræsenterede. Birgitte har erfaring med ikke at have et geografisk område repræsenteret, og det er ikke godt, så det bør man indtænke.

Master class

Afsluttende anbefalinger:

- Se på behovene og det unikke for Nørrebro.
- Sørg for en bred sammensætning, så folk føler sig repræsenterede.
- Overvej hvordan man inddrager, og hvordan man når længere ud.
- Det er vigtigt at give stafetten videre fra kvarterløft, der har mange erfaringer.
- For at få mange med kan man arrangere et par stormøder i foråret, og man skal have kommunikeret ud, hvad man får indflydelse på – man kan for eksempel bruge lokalavisen.

Workshop om det frivillige arbejde

Borgerdeltagelse er frivilligt arbejde. Kvarterløft, Områdefornyelse, Helhedsplaner og Lokaludvalg er initiativer, der kommer fra stat og kommune. Men der er også borgerdeltagelse, der vokser op nedefra og uafhængigt af stat og kommune. Natteravnene, Røde Kors, Mødrehjælpen og Brug Folkeskolen er eksempler

Referat af workshoppen

Værten
Vært for denne Workshop
Gitte Jørgensen:
Brug Folkeskolen

Deltagere:
Vært: Gitte Jørgensen: Brug Folkeskolen
Lisa Lauesen: Hovedstadens Røde Kors
Henny Jensen: Natteravnene
Erling Ekegren: Voksen Pædagogisk Center
Anita Madsen: Mødrehjælpen
Nanna Sørensen: Mødrehjælpen
John Dickow: Lokalhistorisk forening m.m
Nynne Parbang
Jette Nielsen

Brug folkeskolen er en forening der arbejder for, at en stigende andel af lokalområdets forældre vælger folkeskolen. Desuden er det et mål at den etniske elevsammensætning i enhver folkeskole på Nørrebro afspejler sammensætningen i lokalsamfundet på Nørrebro

”Hvad vil vi egentlig med vores folkeskole”, det var spørgsmålet og drivkraften for Gitte, da hun besluttede at gå ind i det frivillige lokale arbejde på Nørrebro. Gitte var mor til et skole-modent barn og stod overfor valget om hun skulle benytte en lokal folkeskole eller indskrive sit barn i privatskole. Gitte erfarede, at det var en

generel overvejelse for forældre i lokalområdet, grundet de lokale folkeskolars mindre gode ry.

Foreningen Brug folkeskolen på Nørrebro blev dannet i 2003 på baggrund af bl.a. borgermøder iværksat af Månedssbladet ”På Gaden” og en gruppe forældre fra tre forskellige børnehaver, som ikke ville nøjes med at skrive deres børn op på privatskoler. Gitte gik ind i netværket fordi hun ville arbejde mod tendensen til at folkeskolen udelukkende skulle blive for de resourcesvage, imens middelklassen indskrev sine børn i privaten. Integrationen

i lokalsamfundet starter med børnene i skolen. Hvis vi ikke vil leve i et opdelt samfund, må vi modarbejde en opdeling af skolerne.

I sit arbejde som frivillig har Gitte mødt en del udfordringer fra skoleforvaltningen, som hun mener på nogle områder har set de frivilliges arbejde som overlappende forvaltningsarbejdet. Dette skabte i en periode modstand. Selv mener hun, at netop de frivillige kan udrette ting som en forvaltning har svært ved, af den simple årsag at de frivillige har troværdighed.

”Det troværdige ved det her er, at jeg er forældre i folkeskolen, hvis mit barn ikke havde været dér havde jeg jo været embedsmand, men jeg har erfaringer og jeg har en god ide, og det gør jeg overhovedet har en stemme”

Som nævnt er en del af Gittes drivkraft en modstand mod at leve i et opdelt samfund og en generelt nervøsitet for Nørrebro. Hun ser fællesskabsfølelsen som essentiel, så modsætninger og fjendebilleder mindskes i det daglige.

I marts 2004 er netværket ved at miste pusten, men ved hjælp af midler udefra startes projektet Noitargetni (integration stavet bag fra) under netværket. Der bliver ansat to lønnede arbejdere til at bistå det daglige arbejde. I den forbindelse begynder projektet at få anerkendelse fra det politiske plan og samarbejdet mellem de professionelle og de frivillige forløber godt.

Gittes er frivillig formand i foreningen. De ansatte i sekretariatet udfører brødarbejdet samt bakker de frivilliges arbejde op. Netværket bliver i dag hørt og inddraget i forvaltningens arbejde. I dag bliver ”Brug folkeskolen” anset som en samarbejdspartner frem for oplevelsen af modstand fra forvaltningssiden tidligere i projektet.

En hverdagsmager

Hvad driver de frivillige i deres arbejde og hvorledes rekrutterer man og fastholder de personer som viser en interesse i et stykke arbejde?

Gitte beskriver sit eget frivillige arbejde som drevet af en form for egoisme, fordi det netop er for hendes eget velbefindende i området og i hendes egne børns interesse, det arbejde hun lægger sine

kræfter i. Den drivkraft mener hun ligeledes at kunne se hos de andre frivillige *”vi er små egoister... det er drevet at vores egen verden”*. Denne drivkraft, samtidig med, at hun nu føler forvaltningen ol. er lydhør overfor deres arbejde, giver hende lysten til at fortsætte. Dog er hun opmærksom på hvor mange kræfter og hvor meget tid hun lægger i sit frivillige arbejde.

Et problem er, at man som frivillig ofte *”skal hele vejen omkring”*, forstået på den måde, at man for at få indflydelse og være med hvor beslutningerne bliver taget, skal være med mange steder. Det er ikke nok at være med i *”Brug folkeskole”*, man skal helst også side i en skolebestyrelsessammenhæng, tage stilling til *”en sikker skolevej”* for derefter at *”godkende driftsbudgettet”*. Det bliver for meget og hun tror mange siger fra på det grundlag

Hun tror på at en struktur i det frivillige arbejde, hvor man fik lov at arbejde med sit interesseområde, uden helt at miste pusten fordi man skal tage stilling på en masse andre områder. Dette kunne ske ved etablering af div. undergrupper i forhold til et givent stykke arbejde. Men Gitte ønsker på den anden side også at diskutere om der er chancer for at et frivilligt arbejde direkte kan ødelægges hvis man laver for mange strukturordninger.

En ting som Gitte ligeledes ønsker at debattere er på den ene side de frivilliges behov for anerkendelse fra forvaltningen og på den anden side diskussionen omkring hvorvidt det offentlige egentlig lægger for meget over til de frivillige, således at de bare bliver en forlænget arm. For hvad er styrkerne og svaghederne ved de frivilliges arbejde, og hvad er en forvaltnings opgave?

Sammenfattende kan man sige, at Gittes

interesse ligger i diskussionen af de frivilliges arbejdsplads, både på rekrutteringsplan, men også i forbindelse med fastholdelsen af de frivillige. På begge områder betragtes den personlig interesse som drivkræften, for som hun siger hvis den personlige interesse en dag ikke skulle være der længere, eller jeg ikke føler mig hørt *”så stopper jeg bare og jeg behøver ikke engang sige op”*.

Præsentation af workshop om frivilligt arbejde

Referatet fra workshoppen er desværre gået tabt. Vi har ikke kunnet få fat i referenten. Nedenstående bygger derfor på den efter følgende præsentation i Master class.

Hvad vil det sige at være frivillig?

Vi brugte den første workshop til at finde ud af hvor forskellige vi var. Vi var forskellige steder og brugte forskellige steder og vores tid meget forskelligt. Det at være frivilligt er mange ting. Men en ting er fælles for de frivillige: Man går ud til en opgave med sig selv som indsats. Det er i virkeligheden mennesket det kommer an på. Det frivillige arbejde kan kendetegnes ved at være et supplement til den professionelle indsats. Når vi taler om professionel har det ikke noget med kvaliteten af arbejdet at gøre. Det viste sig, at der sad rigtig mange i gruppen, faktisk hele vejen rundt, som var kompetente folk. Når vi siger professionelle så snakker vi om, at det er lønnet arbejde, ikke noget med kompetencer eller kvalifikationer. Det frivillige er altså et supplement til den lønnede

indsats, eller at være der hvor de professionelle lønnede arbejdere af den ene eller anden årsag ikke kan nå hen.

Hvem er de frivillige?

Er der nok frivillige? Er vi et land der blomstrer af frivillige eller er vi Torden-skjolds-soldater. Vi blev enige om, at det var vi ikke enige om. Det var meget forskelligt efter hvor man sad henne. Det var spændende at finde ud af, hvorfor var det så forskelligt. Hvorfor det var bedre at være det ene sted frem for det andet? Hvorfor kan nogen tiltrække frivillige og hvorfor han andre have svært ved det?

Vi blev enige om, hvad er det for nogle ting som får de frivillige til at sige: "det her det er en god frivillig arbejdsplads"

Vi snakkede også om, at der faktisk er i tidsånden, at det var lidt trendy at være frivillig. De unge ville gerne have det på deres CV. Erling, der sad i vores gruppe fortæller, at i Holland kunne man sådan set ikke blive student uden man også har været frivillig i et stykke tid. De ældre syntes de har så meget livserfaring, de vil gerne give noget videre.

Så manglede vi lige midtergruppen. De har travlt. Men det er vigtigt at få dem med de små børn og dem med de skolepligtige børn med. Det er svært at få folk til at sidde i f.eks. skolebestyrelser. Det der er kendetegnende ved det frivillige arbejde i en skolebestyrelse er at det er lidt ligesom med et borgerligt ombud. Det er i hvert fald en gang om måneden, du får så meget papir at du kan holde varmen i kakkelovnen en hel aften og du skal igennem dem.

Hvis vi skal have folk med i den slags arbejde. Så er det vittigt det er en god frivilligarbejdsplads.

En betingelse er, at de frivillige skal kunne gå ind og sige: jeg skal kunne tilpasse min opgave efter hvor mange

timer jeg faktisk har til rådighed. Ellers oplever man, at man bare bliver fuldstændig slugt og får dårlig samvittighed over man ikke kan klare at lave det, så gider man ikke, så trækker man sig igen.

Den gode frivillige-arbejdsplads

Den frivillige har lov til at beholde følelsen af, at man faktisk har frihed til at bestemme over sin tid.

Man skal have følelsen af, at det her gør jeg af lyst og jeg er her fordi jeg gerne vil det og jeg drives af det her, det er ikke nogen andre, der har gået ind og taget min tid her.

En anden ting mange pegede på var, at man gerne vil have modtage anerkendelse for sin indsats. Det nytter ikke noget, som en fortalte om sin andelsforening, at hun lå nede og ordnede kloakken og alt mulig andet. Samtidig hun skulle høre på hvordan viceværtten var helt fantastisk for alt det han ikke lavede. Det var irriterende at høre på, når man reelt set havde gjort et stykke arbejde. Så skulle der gives plads til ildsjælen. Plads til, at det menneske som er enormt engageret kan være der i den frivillige verden. At alle ideer ikke skydes ned.

Et andet vigtigt element er det sociale liv. Det er vigtigt når man går ud og man og man bruger noget af sin tid, så skal man have nogen at dele det her med. Det lønnede personale skal sikre sig at der er orden og struktur, så man ikke kommer og tror, at man skal sidde i en selvhjælpsgruppe og skal styre den, men så skal man i virkeligheden lave vagtplanen for næste uge og huske at tømme opvaskemaskinen og rydde op.

Det er også vigtigt, at lederen af den frivillige arbejdsplads har blik for at føle de frivillige. Der skal være et kol-

legialt sammenspil. Man skal se på de frivillige som en medarbejder, der både fagligt og socialt skal have de bedste muligheder for at udføre sit arbejde. Det var f.eks. vigtigt at hvis man skulle ud og gå som natteravn på gaden, så ved noget om konflikthåndtering, det er også en god ting at kunne førstehjælp. Det er de frivilliges lederens opgave at man for det kursus, således at man faktisk er klædt til opgaven.

Vi har diskuteret meget om kan man sætte krav til frivillige. Når der kommer en frivillig ind af døren og siger jeg vil gerne tilbyde min arbejdsindsats, kan man så stille krav. Vi var enige om at det kunne man godt, men vi var også enige om at de skulle være klare og åbne. Hvis der f.eks. er en form for mødepligt. Så er det ikke noget, man først for at vide, et par måneder efter, mens man ses bebrejdende på fordi man har skullet et par gange, fordi man ikke havde tid. Hvis der ligger nogle retningslinier omkring sådan noget, så skal man have det at vide så man kan vælge fra og til. Det var nogle af elementerne i den gode arbejdsplads for frivillige. Hvis man lavede sådan en, så får man rigtig mange frivillige, der er glade og lavede et rigtig godt stykke arbejde.

Hvad skal der til, for at det frivillige liv blomstre?

Vi diskuterede hvad systemet eller de professionelle lønnede arbejdere kunne gøre hvis de ønskede et blomstrende frivilligt liv, hvilket vi går vi ud fra de gør. Det er jo meget oppe i tiden nu om dage, hvis man skal søge puljer i socialministeriet, så er det næsten altid noget med frivillige.

Systemet skal ført og fremmest gøre frivillige arbejde økonomisk muligt. Det er lidt det samme som med kunstnerne,

de nævnte også at der skulle være nogen der tog et økonomisk ansvar. Det kræver ikke så mange penge at sætte det frivillige arbejde i gang, men noget kræver det. Og så skal de have respekt for og vise anerkendelse af det frivillige arbejde.

Jeg har nogle gange spurgt: "Kunne du ikke også tænke dig at være lidt med i noget frivilligt arbejde?" så har kommentaren været: "så gammel er jeg ikke blevet endnu." Det handler jo lidt om den gamle ting, der har været omkring frivillige, at det var hattedamerne osv. Men der sker faktisk rigtig meget godt frivilligt arbejde der ude og det skal man have respekt for.

Så snakkede vi om at sikre gode frivilligcentre, der kan bistå de frivillige foreninger. Der er frivilligcentre rundt omkring, men alligevel sad der nogen i vores gruppe som efterlyste sådan nogle. Det er et problem at der var nogen som i den grad havde brug for det, men ikke vidste at de allerede eksisterede. Det betyder, at der er noget med kommunikation i forhold til at få de ud. Det skal ikke være sådan, at man skal bruge tre timer på nettet for at finde et frivilligt center.

Det skal være let at få et overblik over frivillig landkortet så man kan bruge hinanden, det må være en offentlig opgave. I frivilligcentrene skal man kunne få hjælp til blandt andet til sparring. Hvordan får vi det her op at stå? Til rekruttering eller skrive en annonce eller til fundraising osv.

Endvidere snakkede om, ikke at blive udnyttet som alibi for egen manglende indsats – vi har hørt Fogh et par gange snakke om at det klarer Røde Kors. De frivillige vil gerne lave noget, men vil ikke være alibi for at det offentlige ikke gør deres arbejde ordentligt.

Så skal vi også inddrages som en del af det relevante netværk i lokalområdet.

Arbejder man f.eks. med de udsatte unge, og man ved man har en fodboldklub, der er rigtig god omkring denne her gruppe drenge eller natteravnene har en viden og erfaringer, så er det vigtigt vi kobles sammen. At man faktisk anerkender at de frivillige også gør en indsats og de er en del af det her lokalsamfund".

Man skal sikre en lokal let kommunikation, det vil sige at man kender til hinanden og der er steder hvor vi eventuelt kan sparre med hinanden.

Master Class

Det frivillige arbejdes kendetegn:

- At borgere af egen lyst og/eller tro på en sag, går ud til en opgave, med sig selv som indsats.
- At være et supplement til den professionelle indsats eller være der, hvor professionelle af den ene eller anden årsag ikke når hen.

Hvordan ser gode frivillige arbejdsplads ud?:

- Man skal kunne tilpasse opgave til de timer man stiller til rådighed
- Den frivillige skal beholde følelsen af frihed til at bestemme over sin egen tid
- At modtage anerkendelse for sin indsats.
- At der gives plads til ildsjælen – til engagementet og mennesket bag
- At der er et socialt liv.
- At de lønnede påtager sig arbejdet med at sikre orden og struktur.
- At lederen (lønnen) har blik for at "fodre" de frivillige med muligheder for et kollegialt samspil, både fagligt og socialt, samt sørge for at den frivillige er i stand til at udføre

sit arbejde godt. Det kan bl.a. ske ved at tilbyde kurser, supervision og lignende.

- Der skal være klare retningslinier omkring forventningerne til den frivillige indsats, opgaver roller og ansvar.

Hvis det professionelle system vil have et blomstrende frivillige liv skal det:

- Gøre det økonomisk muligt
- Anerkende, have og vise respekt for det frivillige arbejde.
- Sikre gode frivilligcentre, der kan bistå de frivillige foreninger med råd om og sparing, og viden om hvordan man skaffer økonomiske midler.
- Sikre overblik over det frivillige landkort, så vi kan bruge hinanden.
- Give plads til særlige områder - de små indsatsområder.
- Ikke blive udnyttet som alibi for egen manglende indsats – men gerne samarbejde.
- Huske at inddrage de frivillige som en del af relevante netværk i lokalområdet.
- At sikre god lokal kommunikation – dvs. at vi kender til hinandens eksistens og vi ved hvad vi hver især kan.

Fri arena! - borgerdrevet innovation

Forummet "7 år med Kvarterløft" byggede på princippet om at borgeres erfaringer, engagement og fantasi er en afgørende drivkraft i udviklingen af nye nærdemokratiske og bypolitiske arenaer og deltagerformer.

Hvordan opsamler og videregiver man borgeres og byboeres erfaringer med og ønsker om forskellige former for bypolitisk og nærdemokratisk deltagelse? Hvordan aktiverer man både den bagudskuende refleksion over, hvad der kunne have været anderledes, og den fremadrettede vision over, hvad der kunne ske?

Som et svar på dette udviklede Kvarterløft Nørrebro Park, Urban Task Force og toolkit processen Fri arena! og afprøvede den den 10. november 2007 under overskriften "7 år med Kvarterløft". Anledning var afslutningen af Kvarterløft Nørrebro Park, og formålet var at udveksle og videregive erfaringer fra borger til borger og udvikle visioner og idéer om fornyelse af nærdemokratiets og borgernes deltagerformer.

Den metodiske proces i Fri arena! bestod af 5 trin opdelt i en forproces og det 7 timer lange forum, som er begge dokumenteret i denne bog.

Forprocessen

Målet med forprocessen var at opsamle borgeres og byboeres egne oplevede erfaringer med at deltage fortalt i deres eget sprog. Idéen var desuden at borgerne selv skulle udpege de vigtigste erfaringer, som skulle videregives og diskuteres på forummet – frem for at dagsordenen på forhånd var formuleret af det kommunale embedsværk eller af kvarterløft sekretariatet. Endelig var målet at borgerne selv skulle vælge og 'designe' måden at mødes på og de vigtigste redskaber i

den demokratiske dialog. Forprocessens 2 trin var derfor:

1. interviews med borgere der repræsenterede forskellige erfaringer med deltagelse eller ikke-deltagelse. En 'narrativ' interviewmetode blev brugt til at indfange borgeres personlige fortællinger om erfaringer med at deltage, og at understøtte de interviewede borgernes egen formulering af, hvilke var de vigtigste erfaringer, gode som dårlige, at videregive og gå i dialog med andre borgere om: Hvad drev borgere

til at deltage? Hvilke forestillinger om hvad der skulle ske havde de? Hvordan oplevede de mødet med kvarterløftets professionelle og med de andre borgere? Hvad var deres erfaringer med de forskellige former for deltagelse? Hvad kunne have været eller kunne blive anderledes?

2. Design af mødeform

sammen med de interviewede borgere. Målet var at borgerne selv skulle bestemme, hvordan, under hvilke former og med hvilke redskaber dialogen om

erfaringerne og udviklingen af visioner sammen med andre borgere skulle foregå. Borgerne var på denne måde deres egne 'demokratiske proceskonsulenter'.

Forummet

Forummet var den ramme hvor de interviewede borgeres personlige erfaringer, engagement og forestillinger om at deltage skulle udveksles med og indgå i dialog med andre borgere. Målet med forummet var dels at sikre overleveringen og videregivelse af alle de erfaringer og den læring, der var blevet skabt gennem Kvarterløftets 7 år, dels at udvikle scenarier, visioner og forslag til hvordan de nærdemokratiske deltagelsesformer kunne have været eller kunne blive anderledes. Forummet bestod af 3 trin, der lå i forlængelse af forprocessen:

3. Fælles videns - og erfaringshorisont for deltagerne blev indledningsvist leveret i tre tempi. De første oplæg var korte faglige og videnskabelige indlæg med fakta om Kvarterløft og om forskellige deltagelsesformer og grader af demokratisk indflydelse – med andre ord et eksternt og 'objektivt' blik på deltagelsen. Den anden type oplæg var en personlig fortælling om oplevelsen af at deltage – et internt og 'subjektivt' blik på deltagelsen. I forlængelse af oplæggene fremførtes et teaterstykke med scener fra Kvarterløftprocessen, som igen anskuede deltagelsen udefra gennem skuespillets fremstillings- og gestaltningsform.

4. Borgerinnoverede workshops. Andet trin på forummet var selve workshopperne. Med dagsorden og formen bestemt af borgere selv var målet for workshoppen dialog og udveksling af erfaring samt udvikling af visioner mellem borgere fra kvarterløft og

fra andre nærdemokratiske netværk. De interviewede borgere fungerede desuden som 'workshopværter', og som livline for processen havde værterne en erfaren proceskonsulent. Til at dokumentere workshoppen var der dels en skriftligt referent til at referere indhold af workshoppen, samt en 'visuel procesillustrator', der havde til opgave at lave et 'visuelt referat' af formen og atmosfæren i workshoppen.

5. Præsentation. I tredje og sidste trin af forummet præsenterede deltagerne i plenum resultaterne fra de forskellige workshops. Samtidig blev visualiseringen af workshoppen i form af procesillustrationerne præsenteret, som refleksion over den mødeform, borgerne selv havde designet.

Tilsammen udgør de 5 trin i Fri arena! et redskab til borgerdreven udvikling af en mangfoldighed af demokratisk deltagelsesformer, der stiller konstruktive spørgsmål til etablerede demokratiske mødeformer. Processen kan anvendes i sammenhænge, hvor man ønsker både at få forståelse af borgeres egne erfaringer med og ønsker om at deltage, og at skabe en arena for udvikling af nye måder at deltage på.

Kredits:

Borgerforum blev tilrettelagt af Kvarterløft Nørrebro Park, Urban Task Force og Toolkit i samarbejde.

Sponsorer:

Kvarterløft Nørrebro Park, Beboernes kvartersekretariat, Områdefornyelsen i Mimersgade kvarteret, Områdefornyelsen i Haraldsgade kvarteret, Område fornyelsen i Øresundsvej kvarteret, Ministeriet for flygtninge, indvandrere og integration Center for voksenpædagogik har finansieret trykningen af denne bog

Foto:

Line Lorentzen

Illustratorer

Styregruppe: Charlotte Schmok, Projektgrupper: Anders Dam, Lokaludvalg: Marie, Helhedsplaner: Katrine Clante, Frivillige: Emma Holmberg, Kunst i byen: Lawrence Ebelle

Praktisk hjælp

Jakob Murning, Lasse Kent Jensen

Referenter

Astrid Jørgensen, Thomas Skou Grindsted, Kristian Jørgensen, Berit Rosengaard Grønbech, Djawed Kimouche

Og ikke mindst tak til borgerne for at bidrage med deres erfaringer.

Eksempel på tryksagens ryg
ca. 8mm. tyk

BORGERDELTAGELSE – reel indflydelse eller varm luft!

Forlaget Supertanker

Eksempel på tryksagens ryg
ca. 8mm. tyk

BORGERDELTAGELSE – reel indflydelse eller varm luft!

Denne lille bog dokumenter et Borgerforum afholdt den 10. november 2007 om borgerdeltagelse i bypolitik. Sigtet var at give borgerne mulighed for at udveksle deres erfaringer. Ca. 80 borgere deltog i workshops om forskellige former for borgerdeltagelse. Bogen fortæller om borgernes erfaringer med arbejde i styregrupper, projektgrupper, Lokaludvalg, Helhedsplaner og med Kunst i byen. Hvad er mulighederne for indflydelse? Hvor er barriererne? Hvordan kan borgernes direkte deltagelse i byens politik udvikles? Det er disse spørgsmål bogen rejser og kommer med nogle svar på.

